

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, පොලී අනුපාතික, මුදල් සහ ණය

7.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයෙහි පැවැති සහ නැගී එන අසමතුලිතතා මැඩපැවැත්වීමේ අරමුණ ඇතිව 2016 වසර තුළදී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, ආර්ථිකයේ ඉල්ලුම නිසා ඇති විය හැකි උද්ධමන පීඩන අවම කිරීම සඳහා මුදල් සහ ණය සමස්තවල ඉහළ වර්ධනය සීමා කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2016 වසර තුළදී සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කළේය. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවැති අධි ද්‍රවශීලතාවයෙන් කොටසක් ස්ථිර ලෙස අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සියලුම රුපියල් තැන්පතු සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 2016 වසරේ ජනවාරි මස සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් සියයට 7.50 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. තවද, ඉහළ යමින් පැවැති උද්ධමන පීඩන හමුවේ මහ බැංකුව සිය ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වන නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) පෙබරවාරි මාසයේ දී පදනම් අංක 50 කින් ඉහළ නැංවීය. ඉදිරි දැක්මකින් යුතුව පූර්වෝපායික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාවට නංවනු ලැබූ ද, සැපයුම් අංශයෙහි පැවැති අවහිරතා සහ රාජ්‍ය බදු ව්‍යුහයෙහි සිදු කරන ලද සංශෝධනවල බලපෑම හේතුවෙන් 2016 වසරේ මැද වන විට මතුපිට උද්ධමනයෙහි කිසියම් ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණු අතර, මූලික උද්ධමනය ද ඉහළ ගියේය. උද්ධමනය වැඩිවන අතර පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනය අඛණ්ඩව ඉහළ යෑමත් සමඟ 2016 ජූලි මාසයේ දී නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින්, සියයට 7.00 සහ සියයට 8.50 දක්වා නැවතත් පදනම් අංක 50 බැගින්

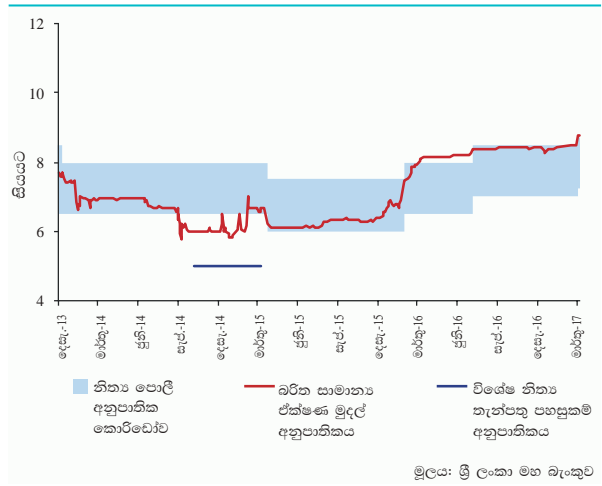
ඉහළ නැංවීම තුළින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් දැඩි කළේය. දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සමඟ විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සිදු කිරීම, එක් දින පොලී අනුපාතික ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි ඉහළ සීමාවෙහි පවත්වා ගැනීමට හේතු විය. 2015 වසර අවසාන කාලයේ දී අනුගමනය කරනු ලැබූ සාර්ව විචක්ෂණශීලී ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙන්ම, විනිමය අනුපාතිකය නම්‍යශීලීව තීරණය වීමට ක්‍රමානුකූලව ඉඩහැරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා තවදුරටත් සහාය විය. වසරේ දෙවන භාගය තුළදී මතුපිට සහ මූලික උද්ධමනයෙහි කිසියම් ස්ථාවර වීමක් පෙන්නුම් කළද, රාජ්‍ය බදු ව්‍යුහයේ සිදු කරන ලද සංශෝධන නැවත ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙන්ම, ප්‍රධාන වශයෙන් නියඟ තත්ත්වය ඇතුළු සැපයුම් අංශයේ ඇතිවූ අවහිරතා හේතුවෙන් වසර අවසානය වන විට උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. උද්ධමනයෙහි ඉහළ යෑමක් සිදු වුවද මහ බැංකුව විසින් අපේක්ෂා කරන ලද මට්ටමේ සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ එකඟ වූ ඉලක්කගත පරාසය තුළ උද්ධමනය අඛණ්ඩව පැවතිණ. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික වෙත ක්‍රමයෙන් සම්ප්‍රේෂණය විය. රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග සහ පෙර වසරේ වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධනය හේතුවෙන් ඇති වූ පදනම් බලපෑම මධ්‍යයෙහි දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්, පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද

ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය, 2016 ජූලි මස වාර්තා කරන ලද සියයට 28.5 ක් වූ ඉහළම අගයෙහි සිට 2016 අවසානය වන විට සියයට 21.9 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. එසේ වුවද, ණය වර්ධනය පහළ යෑම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතිණ. රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය අඩු වුවද, රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය අධිණ්ඩව ඉහළ යෑම සහ පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ වර්ධනය හේතුවෙන් 2016 වසරේ දී පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2) වර්ධනය වීමේ සාමාන්‍ය සියයට 18.1 ක් විය. මුදල් සහ ණය සමස්තවල අපේක්ෂිත මට්ටම ඉක්මවූ අධික වර්ධනය තුළින් ඉල්ලුම නිසා ජනිත වන උද්ධමන පීඩනයෙහි සිදු විය හැකි ඉහළ යෑම සහ අහිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා වර්ධනය වීම වළක්වා ගැනීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2017 මාර්තු මාසයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 25 කින් ඉහළ නංවමින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් දැඩි කළේය. විනිමය අනුපාතිකයෙහි ඉහළ නම්‍යශීලී බවක් පවත්වා ගනු ලබන අතරතුර, ඉදිරිගාමී තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි ප්‍රධාන විචල්‍යය ලෙස උද්ධමනයෙහි අපේක්ෂා කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වර්තමානයේ භාවිතා වන වැඩි දියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ සිට නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් වෙත ක්‍රමිකව යොමු වීම මගින් මිල ස්ථායීතාව තිරසාර පදනමකින් පවත්වා ගැනීමට මෙන්ම, මැදිකාලීනව සාර්ථක ආර්ථික ස්ථායීතාව ළඟාකර ගැනීමට හැකි වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

7.2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය

ආර්ථිකයෙහි වර්ධන හැකියාවට බාධා නොවන පරිදි මැදිකාලීන වශයෙන් උද්ධමනය මැදි තනි අගයක ස්ථායීව පවත්වා ගැනීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. ඒ අනුව, උද්ධමන ඉලක්කකරණය සහ මුදල් සමස්ත ඉලක්කකරණය යන ප්‍රවේශ දෙකෙහිම ලක්ෂණවලින් සමන්විත වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කළේය. වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවෙහි මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය (AWCMR) අපේක්ෂිත පරිදි හැසිරවීම සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති උපකරණ ලෙස වෙළඳපොළ පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති උපකරණ, විශේෂයෙන්ම, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ විවට වෙළඳපොළ කටයුතු යොදා ගනු ලැබූ අතර, ආර්ථිකයෙහි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සහ ණය තත්ත්වය පිළිබිඹු කරනු ලබන පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2) මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවෙහි ප්‍රධාන

**7.1 රූප සටහන
ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය**

අතරමැදි දර්ශක විචල්‍යය ලෙස අධිණ්ඩව යොදා ගන්නා ලදී. කෙටිකාලීන සහ මැදිකාලීන පුරෝකථන සහ අපේක්ෂණ පිළිබඳ සමීක්ෂණ ද සහිතව ආර්ථික සහ මුදල් යන අංශ පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක මෙන්ම විධිමත් විශ්ලේෂණ මත මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය පදනම් විය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට සුදුසු වන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ තීරණවලට එළඹීම සඳහා අනාගත උද්ධමන අවදානම් නිතිපතා තක්සේරු කරන ලද අතර, එම විශ්ලේෂණ ප්‍රතිඵල උපයෝගී කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව හරහා මුදල් මණ්ඩලය දැනුම්වත් කරන ලදී.

2016 වසරේ පළමු භාගය තුළදී ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරන ලද මතුපිට උද්ධමනය වසරේ අවසාන භාගයේ දී කිසියම් ස්ථාවර මට්ටමක පැවතුණි. ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස අනුව මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය, ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළද, 2016 වසරේ පළමු මාස හතර තුළදී මැදි-තනි අගයක මට්ටමට වඩා පහළ පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වය නිසා දේශීය සැපයුම් අංශයේ ඇති වූ අවහිරතා, එකතු කළ අගය මත බද්ද ඉහළ නැංවීම සහ එකතු කළ අගය මත බද්ද හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද අය කිරීම මත ලබා දී තිබූ ඇතැම් බදු නිදහස් කිරීම් ඉවත් කිරීම හේතුවෙන් 2016 වසරේ මැයි සිට ජූනි මස දක්වා කාලය තුළදී උද්ධමනය ඉහළ ගියේය. ඉන්පසුව, රාජ්‍ය බදු ව්‍යුහයට සිදු කරන ලද වෙනස්කම් ක්‍රියාත්මක කිරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීම සහ සැපයුම් තත්ත්වය යථා තත්ත්වයට

පත්වීම හේතුවෙන් 2016 වසරේ තුන්වන කාර්තුවේ දී උද්ධමනය අඩු විය. එකතු කළ අගය මත බදු හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදුවල සිදු කරන ලද සංශෝධන 2016 නොවැම්බර් මාසයේදී නැවත ක්‍රියාත්මක කිරීම හේතුවෙන් මිල ගණන් ඉහළ යෑමේ පීඩනයක් ඇති වුවද, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත උද්ධමනය පුළුල් ලෙස ස්ථාවරව පැවතිණි. ඒ අනුව, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම්ව මනිනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2016 ජුනි මාසයේ දී සියයට 6.4 ක් වූ ඉහළම අගයක් දක්වා වැඩි වුවද, 2016 වසර අවසානය වන විට 2015 අවසානයේ වාර්තා වූ ආකාරයටම සියයට 4.2 ක් දක්වා ක්‍රමිකව අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, ජා.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් වාර්ෂික සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනය 2015 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 3.8 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 4.0 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද., 2013=100) මගින් මනිනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 4.5 ක් වුවද, 2016 ජූලි මාසයේ දී සියයට 5.8 ක් වූ ඉහළම අගයක් වාර්තා කළේය. කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් වාර්ෂික සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනය 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 2.2 සිට 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 4.0 දක්වා ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උද්ධමන අපේක්ෂණ පිළිබඳ සමීක්ෂණයට අනුව, කුටුම්භ අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂාවල කිසියම් ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළ ද, ආයතනික අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා අඩු මට්ටමක පැවතිණි.

ඉල්ලුමෙන් ජනිත වන උද්ධමනය පිළිබඳ මිනුමක් ලෙස සලකනු ලබන මූලික උද්ධමනය ඇතැම් මාස තුළ අඩු වීමක් වාර්තා කළද, සමස්තයක් වශයෙන් 2016 වසර තුළදී ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. මුදල් සහ ණය සමස්තවල වර්ධනය හේතුවෙන් ඇති වන ඉල්ලුම් පීඩනය මූලික උද්ධමනයේ හැසිරීම තුළින් කිසියම් දුරකට පිළිබිඹු වුවද, රජය විසින් බදු ව්‍යුහයෙහි සිදු කරන ලද සංශෝධන 2016 වසරේ මැද දී මූලික උද්ධමනයේ ඉහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2016 මැයි මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි එකතු කළ අගය මත බදු ඉහළ නැංවීම තුළින් උද්ධමනය මැදි තනි අගයක මට්ටමේ පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා සෘජු බලපෑමක් ඇති කරනු ලැබුවද, ඉහළ උද්ධමන පීඩන කල්තියා හඳුනා ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2016 ජනවාරි මස ආරම්භය සහ පෙබරවාරි මස මැද භාගය අතර කාලය තුළ සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කිරීම උද්ධමනය කිසියම් දුරකට පාලනය කර ගැනීමට උපකාරී විය. කෙසේ වෙතත්, එකතු කළ අගය මත බදු හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු සංශෝධන ක්‍රියාත්මක කිරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීම සහ 2016 ජූලි මාසයේ දී

තවදුරටත් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීම, 2016 අගෝස්තු සිට ඔක්තෝබර් දක්වා අතර කාලය තුළ මූලික උද්ධමනය ස්ථාවර කිරීමට උපකාරී විය. එසේ වුවද බදු සංශෝධන නැවත ක්‍රියාත්මක කිරීම හේතුවෙන් 2016 නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් කාලයේ දී මූලික උද්ධමනය තරමක් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2016 ජුනි මාසයේ දී සියයට 7.5 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත ඉහළම අගයක් වාර්තා කරන ලද ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මූලික උද්ධමනය, 2016 අවසානය වන විට සියයට 6.7 ක් දක්වා යම් අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළද, 2015 අවසානයේ පැවැති සියයට 5.8 හා සැසඳීමේදී එය ඉහළ අගයක් විය. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම්ව ගණනය කරනු ලබන වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය ද 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 4.6 සිට 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 5.9 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, කො.පා.මි.ද. මත පදනම්ව ගණනය කරනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 6.7 සිට 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 5.8 ක් දක්වා අඩු වූ අතර, 2015 වසර අවසානයේ සියයට 4.9 ක් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 4.4 ක් දක්වා අඩු විය.

පෞද්ගලික අංශය සහ රජය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වීම හේතුවෙන් 2016 වසර තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2) අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ ගියේය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 17.8 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 18.4 ක ඉහළ අගයක පැවැතිණි. පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි සාමාන්‍ය වර්ධනය ද, 2015 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 15.2 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 18.1 ක ඉහළ අගයක් වාර්තා කළේය.

ඉහළ මුදල් හා ණය ප්‍රසාරණය සහ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවැති ඉහළ ද්‍රවශීලතා මට්ටම් හේතුවෙන් උද්ධමනය මත ඇති විය හැකි ඉල්ලුම් පීඩන මැඩපැවැත්වීමේ අරමුණ ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් අනුගමනය කරන ලදී. අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා මුදල් සැපයුම ප්‍රසාරණය ඉහළ නැංවීමට තුඩු දෙමින් 2015 වසර තුළදී දේශීය ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, ඒ හේතුවෙන් මිල ස්ථායීතාව සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව මත ඇති විය හැකි බලපෑම කල්තියා වළක්වා ගැනීම සඳහා දැඩි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට මහ බැංකුවට සිදු විය. ඒ අනුව, 2015 වසරේ අවසාන කාලය වන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මෝටර් රථවාහන ආනයනය කිරීම සඳහා වාණිජ බැංකුවල

ණයවර ලිපි විවෘත කිරීමේ දී අවම ආන්තික මුදල් තැන්පතු අවශ්‍යතාවක් පැනවීම වැනි විවේචනාත්මක ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ගය වෙනුවට පසුව මෝටර් රථවාහන මිලදී ගැනීම සහ භාවිතා කිරීම සඳහා ලබාදෙනු ලබන ණය අත්තිකාරම්වලට අදාළව වටිනාකම මත උපරිම ණය අනුපාතයක් 2015 වසර අවසාන කාර්තුව තුළදී පනවන ලද අතර, විනිමය අනුපාතිකය වඩාත්කම වඩාත් නම්‍යශීලීව තීරණය වීමට සලසන ලදී. එමෙන්ම, මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සැලකිය යුතු ලෙස දැඩි කරන ලදී. ඒ අනුව, වාණිජ බැංකුවල සියලුම රුපියල් තැන්පතු සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය, 2016 ජනවාරි මස 16 වන දින ඇරඹී සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සියයට 7.50 ක් දක්වා ප්‍රතිශතයක් 1.50 කින් ඉහළ නංවන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ගය තුළින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති රුපියල් බිලියන 52 ක පමණ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් ස්ථිර පදනමකින් අවශෝෂණය කිරීමට හැකිවූ අතර, ඊට ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කෙටිකාලීන මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ ගියේය. මුදල් සහ ණය සමස්තවල වර්ධනය පාලනය කිරීමේ අරමුණින් 2016 පෙබරවාරි 19 වැනි දින අවසානයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වන නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින්, සියයට 6.50 සහ සියයට 8.00 දක්වා පදනම් අංක 50 බැගින් ඉහළ නැංවීය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික වැඩි වූ නමුත් වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය හා අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුවේ සමීක්ෂණය මගින් පෙන්නුම් කෙරෙන පරිදි ආර්ථිකයේ සියලුම ප්‍රධාන අංශවලින් දිගුකාලීන ණය සඳහා ඇති ඉල්ලුම ඉහළ යෑම මෙන්ම, ණය ලබා ගැනීම සඳහා ඇති පහසුව හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය පුරෝකථනය කරන ලද මට්ටමට වඩා ඉහළ අගයකින් අධිශීලීව වර්ධනය විය. මෙම තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් 2016 ජූලි මස 28 වන දින අවසානයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින්, සියයට 7.00 සහ සියයට 8.50 දක්වා පදනම් අංක 50 බැගින් ඉහළ නංවමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් දැඩි කළේය. අභිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා වර්ධනය වීම අවම කරන අතර, මුදල් වර්ධනය අපේක්ෂිත මට්ටමක් දක්වා පහත හෙළීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2017 මාර්තු 24 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 25 කින් නැවතත් ඉහළ නැංවීය.

7.1 සංඛ්‍යා සටහන
මහකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය
2012 පෙබරවාරි 3	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙළින් 7.50% සහ 9.00% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2012 පෙබරවාරි 9	විනිමය අනුපාතික තීරණය කිරීමේදී වඩාත් නම්‍යශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන ලදී.
2012 මාර්තු 12	බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත සිය රුපියල් ණය දීම 18% කට හෝ රුපියල් මිලියන 800 කට සීමා කරන ලෙස නියම කරන ලදී. එතෙරින් අරමුදල් එක්රැස් කොට පරතරය පියවන බැංකු සඳහා අමතර 5%ක් (23%ක් හෝ රුපියල් බිලියනයක්) ලබාදෙන ලදී.
2012 අප්‍රේල් 5	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය 7.75% දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය 9.75% දක්වා පදනම් අංක 75 කින් ද ඉහළ නංවන ලදී.
2012 දෙසැම්බර් 12	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින්, පිළිවෙළින් 7.50% සහ 9.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2012 දෙසැම්බර් 31	රුපියල්වලින් සපයන ලද ණය වර්ධනය මත පනවා තිබූ ඉහළ සීමාව අවසන් වීමට ඉඩ සලසන ලදී.
2013 මැයි 10	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙළින් 7.00% සහ 9.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2013 ජූනි 26	2013 ජූලි මස 1 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක් 2 කින් 6.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2013 ඔක්තෝබර් 15	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 බැගින්, පිළිවෙළින් 6.50% සහ 8.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2014 ජනවාරි 2	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ලෙස නම් කරන ලද අතර, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙස නම් කරන ලදී. නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් 8.00% දක්වා අඩුකරන ලදී.
2014 පෙබරවාරි මස 1 වැනි දින සිට	බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සුදුසුම රහිතව සිදු කරන ලදී.
2014 සැප්තැම්බර් 23	විවෘත වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගීත්වයක් සඳහා වන 6.50% ක් වූ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් දිනදර්ශිත මසකට උපරිම අවස්ථා තුනක් දක්වා සීමා කරන ලදී. අවස්ථා තුන ඉක්මවා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් භාවිතා කරන විවෘත වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගීත්වයක් හට වාර්ෂිකව 5.00% ක් වූ විශේෂ පොලී අනුපාතිකයක් පනවන ලදී.
2015 මාර්තු 2	5.00% විශේෂ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය ඉවත් කරන ලදී.
2015 අප්‍රේල් 15	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය හා නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙළින් 6.00% සහ 7.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2015 සැප්තැම්බර් 3	විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා පදායුම් තත්ත්ව මත පදනම්ව විනිමය අනුපාතික තීරණය වීමට ඉඩ හරින ලදී. (අ)
2015 දෙසැම්බර් 30	2016 ජනවාරි මස 16 වන දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක් 1.50 කින් 7.50% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2016 පෙබරවාරි 19	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙළින් 6.50% සහ 8.00% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2016 ජූලි 28	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙළින් 7.00% සහ 8.50% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2017 මාර්තු 24	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින්, පිළිවෙළින් 7.25% සහ 8.75% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) මීට අමතරව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින්:
 i රථ වාහන ආනයනය සඳහා වාණිජ බැංකු සමඟ ණයවර ලිපි විවෘත කිරීමේදී 2015 ඔක්තෝබර් 30 දින සිට 2015 දෙසැම්බර් 1 දින තෙක් බලපැවැත්වෙන පරිදි අවම ආන්තික මුදල් තැන්පතු අවශ්‍යතාව (Minimum Cash Margin Requirement) 100% ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
 ii සාර්ව විවේචනාත්මක ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අධීක්ෂණය කරනු ලබන බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන මගින් රථ වාහන මිලදී ගැනීම සහ භාවිතා කිරීම සඳහා ලබා දෙන ණය සහ අත්තිකාරම් වලට අදාළව වටිනාකම මත ණය අනුපාතය (Loan To Value Ratio) 2015 දෙසැම්බර් මස 1 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි 70% ක උපරිමයකට සීමා කරන ලදී.

එක්දින පොලී අනුපාතික අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සිදු කරන ලදී. 2016 වසර ආරම්භයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීමත් සමඟම අඩු දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව 2016 දෙවන කාර්තුව තුළදී තවදුරටත් පහළ ගියේය. වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් හට කෙටිකාලීන ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා වසරේ දෙවන කාර්තුවේ සිට මහ බැංකුව විසින් නිතපතා ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලද අතර, මහ බැංකුවේ නිත්‍ය පහසුකම් වෙත ප්‍රවේශ වීමට ද ඉඩ සලසන ලදී. 2016 වසරේ ඇතැම් අවස්ථාවල දී වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාවයෙහි අතිරික්තයක් පැවතීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම සඳහා එක්දින පදනමින් ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි සුදුසු පරිදි පවත්වන ලදී. දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සහ අඩු වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා මට්ටම් හේතුවෙන් කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑමේ බලපෑම, මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික කරා සම්ප්‍රේෂණය වූ අතර, එය පෞද්ගලික අංශය වෙතින් ණය සඳහා ඇති අධි ඉල්ලුම පාලනය කිරීමට හේතුවන පරිදි අරමුදල් පිරිවැය ඉහළ නැංවීමට හේතු විය.

ඉහළ විනිවිදභාවයකින් හා පැහැදිලිභාවයකින් යුතුව මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ පිළිබඳ ආර්ථිකයෙහි සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් දැනුවත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය සන්නිවේදන ප්‍රතිපත්තිය සඵලදායී ලෙස අඛණ්ඩව වැඩි දියුණු කළේය. වෙළඳපොළ අපේක්ෂා කළමනාකරණය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති හා තීරණ, එම ක්‍රියාමාර්ග සඳහා හේතු සාධක වූ කරුණු ද සමඟ මහජනතාව හා වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් වෙත නිතිපතා නිවේදන නිකුත් කිරීම, මාධ්‍ය සාකච්ඡා, සම්මන්ත්‍රණ හා දේශන පැවැත්වීම සහ මහ බැංකුවේ අධිපති සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් විසින් පවත්වන ලද දේශන හරහා සන්නිවේදනය කරන ලදී. තවද, වාර්ෂික වාර්තාව සහ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා ආදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ප්‍රකාශන මගින් සාර්ව ආර්ථික දත්ත පිළිබඳව සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ සපයන ලද අතර, දිනපතා, සතිපතා සහ මාසික පදනමින් ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික දර්ශක භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම මහ බැංකු වෙබ් අඩවිය ඔස්සේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. මහ බැංකු වෙබ් අඩවිය තුළ අඛණ්ඩව සාර්ව ආර්ථික ප්‍රස්තාර ගොනුව ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර, ආර්ථිකයේ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් හට මැදිකාලීන දැක්මක් සපයනු ලබන මුදල් හා මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙරදැක්ම වාර්ෂිකව නිවේදනය

කිරීම 2017 ජනවාරි මාසයේ සිට නැවත ආරම්භ කරන ලදී. මෙම “2017 වසර සඳහා වූ මුදල් සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම” මගින් මැදිකාලීනව නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් වෙත යොමු වීමේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අපේක්ෂාව නිවේදනය කරන ලදී. එමෙන්ම, ආර්ථිකයේ ප්‍රවණතා පිළිබඳව පුළුල්ව විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා සහ ආර්ථික විචලන පුරෝකථනය සඳහා ප්‍රමාණවත් කාලයක් ලබාදීමේ අරමුණින් වසරක් තුළ පවත්වනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටු රැස්වීම් සංඛ්‍යාව 8 ක් දක්වා අඩු කරන ලදී.

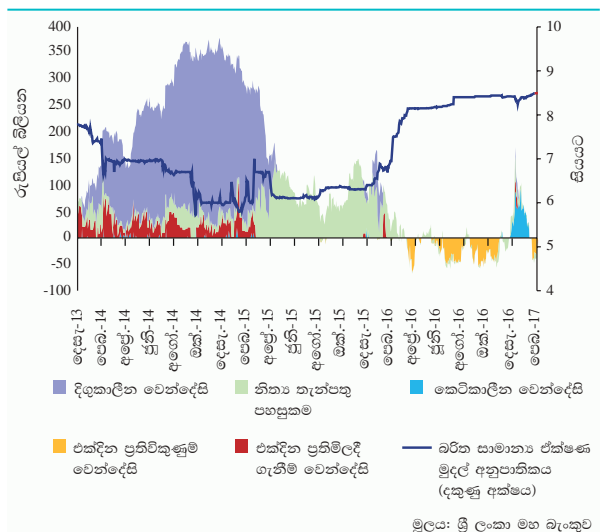
7.3 පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව, වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කටයුතු සහ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික

2016 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ අතිරික්ත තත්ත්වයක පැවති මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව, ඉන්පසුව ද්‍රවශීලතා හිඟයක් බවට පත්වූ අතර, 2016 වසරේ අවසානය වන විට එහි යම් වර්ධනයක් දක්නට ලැබිණ. 2015 වසර අවසානය වන විට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 105.3 ක ඉහළ අතිරික්ත තත්ත්වයක පැවතිණ. වෙළඳපොළ තුළ අඛණ්ඩව පැවති ඉහළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය අඩු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2016 ජනවාරි 16 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි වාණිජ බැංකුවල සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 7.50 දක්වා ප්‍රතිගතාංක 1.50 කින් ඉහළ නැංවූ අතර, එමගින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ වෙතින් රුපියල් බිලියන 52 ක පමණ අතිරික්ත

7.2 රූප සටහන

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව සහ ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය

ද්‍රවශීලතාවක් ස්ථිර පදනමින් අවශෝෂණය කරගන්නා ලදී. ද්‍රවශීලතාව අඩු වීමේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම ආරම්භ වීණ. කෙසේ වෙතත්, 2016 වසරේ මුල් මාස දෙක තුළ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සාමාන්‍යයෙන් රුපියල් බිලියන 84 ක පමණ ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර, ප්‍රතිමිලදීගැනුම් ගිවිසුම් කල්පිරීම, මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලට ගැනීම මෙන්ම, රජය වෙත තාවකාලික අත්තිකාරම් සැපයීම යනාදී කරුණු මීට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, 2016 වසරේ මාර්තු මාසය වන විට, නව ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගිවිසුම්, විදේශ ණය පියවීම් මෙන්ම, මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළට විදේශ විනිමය සැපයීම හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව සාමාන්‍යයෙන් රුපියල් බිලියන 9 ක් දක්වා අඩු විය. එසේ වුවද, වාණිජ බැංකු සමඟ මහ බැංකුව සිදු කරන ලද විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්වල බලපෑම හේතුවෙන් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව යම්තාක් දුරකට සීමා විය. ඒ අනුව, 2016 අප්‍රේල් මස සිට ජුනි මස දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා හිඟය රුපියල් බිලියන 9 ක පමණ සාමාන්‍ය මට්ටමේ පැවතිණ. කෙසේ වෙතත්, මෙම කාලය තුළදී මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයේ විටින් විට ඉහළ යෑම් සිදු විය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය මත ද කිසියම් බලපෑමක් ඇති කිරීමට බලපෑමක් ඇති කිරීමට ද හේතු විය හැකි රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා සම්පූර්ණ වශයෙන් වෙන්දේසි ක්‍රමවේදය යොදා ගැනීම තුළ ඵලදා අනුපාතිකවල ඇතිවන සමපේක්ෂණ ඉහළ යෑම් සීමා කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ තුළ සිදු කරන ලද මැදිහත්වීම්

මෙයට හේතු විය. කෙසේ වුවත්, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ ද්‍රවශීලතාව, ජුනි සහ ඔක්තෝබර් අතර කාලසීමාව තුළ තවදුරටත් රුපියල් බිලියන 27 ක් පමණ සාමාන්‍ය හිඟ තත්ත්වයක පැවති අතර, ඒ සඳහා මහ බැංකුව වෙනැති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීම මෙන්ම, විදේශ ණය පියවීම් ද බලපෑවේය. අඛණ්ඩව පැවති ද්‍රවශීලතා හිඟය හමුවේ වෙළඳපොළට ද්‍රවශීලතාව ලබාදීමේ අරමුණින්, 2016 නොවැම්බර් මස අවසානයේ සිට ස්ථාවර පදනම මත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම සඳහා වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. මේ අතර, මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ සිදු කරන ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම් හේතුවෙන් ද දෙසැම්බර් මාසය තුළදී මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2016 වසර අවසානය වනවිට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 39.2 ක අතිරික්ත මට්ටමක පැවතියේය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අනුගමනය කරන ලද මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග සහ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවැති හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වමින් අන්තර් බැංකු ඒක්ෂණ මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික 2016 වසරේ දී ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2016 ජනවාරි මාසයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීම සහ 2016 පෙබරවාරි මාසයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් 2015 අවසානයේ දී සියයට 6.40 ක පැවැති බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය 2016 පෙබරවාරි මස අවසානය වන විට සියයට 7.50 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2016 මාර්තු මස අවසානය වන විට වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා මට්ටම පහළ යෑමට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ

7.2 සංඛ්‍යා සටහන

තෝරාගත් මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික

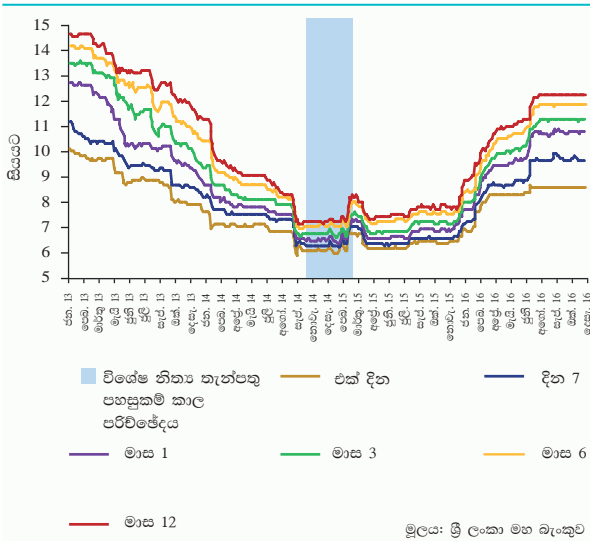
	වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට							
	බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය		එක්දින විවට වෙළඳපොළ වෙන්දේසිය		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (එක් දින)		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (මාස 12)	
	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්	ප්‍රතිවිකුණුම්	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය
දෙසැ.-13	7.66	7.73	6.98	-	7.76	7.80	11.09	11.39
දෙසැ.-14	6.21	6.01	5.91	-	6.10	6.02	7.15	7.12
දෙසැ.-15	6.40	6.35	6.14	-	6.40	6.36	7.66	7.68
මාර්.-16	8.09	7.81	-	7.90	8.10	7.81	10.12	9.78
ජුනි.-16	8.20	8.18	-	7.97	8.20	8.19	10.96	10.85
සැප්.-16	8.42	8.41	-	8.50	8.44	8.42	11.98	11.99
දෙසැ.-16	8.42	8.41	7.43	-	8.44	8.43	12.00	12.00

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

7.3 රජය සටහන

ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකවල හැසිරීම

ඉහළ සීමාව ඉක්මවා 2016 අප්‍රේල් මස පළමු වන සතිය වන විට සියයට 8.15 දක්වා තවදුරටත් ඉහළ ගියේය. පොලී අනුපාතික ස්ථායීව පවත්වා ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් පවත්වනු ලැබූ විවට වෙළඳපොළ කටයුතු හේතුවෙන් 2016 ජූලි මාසය වන තෙක් බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය සියයට 8.15 - 8.24 අතර මට්ටමේ පැවතිණ. 2016 ජූලි මාසයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික දෙවන වතාවටත් ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය ඉහළ ගොස් සියයට 8.40 මට්ටමේ ස්ථායීව පැවතිණ. 2016 වසර අවසානය වන විට බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය සියයට 8.42 ක් දක්වා පදනම් අංක 202 කින් ඉහළ ගියේය. 2017 ජනවාරි මාසයේ දී මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ යෑමත් සමඟ බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය 2017 ජනවාරි මස අවසානය වන විට කිසියම් දුරකට අඩු වුව ද, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීමත් සමඟ 2017 මාර්තු මස අවසානය වන විට ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2017 මාර්තු මස අවසානය වන විට බරිත සාමාන්‍ය ඒකෂණ මුදල් අනුපාතිකය සියයට 8.75 ක් විය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික ද 2016 වසර තුළදී ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, එක් දින සහ එක් අවුරුදු ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික, 2015 වසර අවසානයේ පැවැති සියයට 6.40 සහ සියයට 7.66 හා සාපේක්ෂව 2016 අවසානය වන විට, පිළිවෙළින්, සියයට 8.44 සහ සියයට 12.00 ක් විය. තවද, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවල වෙනස්වීම් සහ වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා මට්ටම් සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වමින් දෛනික විවට වෙළඳපොළ වෙන්දේසි සඳහා අදාළ වන බරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික 2016 වසරේ දී

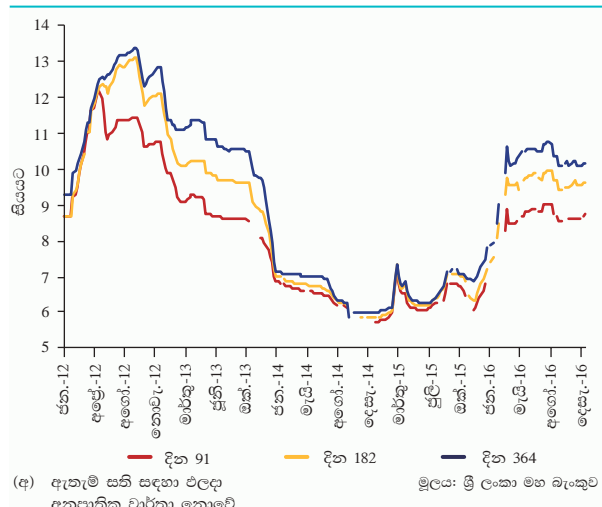
ක්‍රමිකව ඉහළ ගියේය. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ වෙත ද්‍රවශීලතාව ලබාදීම මගින් මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ස්ථායීව පවත්වා ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් 2016 වසරේ බොහෝ අවස්ථාවලදී එක්දින ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. විවට වෙළඳපොළ ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසිවලට අදාළ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික 2016 ජනවාරි මස මැද වන විට වාර්තා වූ සියයට 6.61 හා සැසඳීමේ දී 2016 නොවැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 8.50 දක්වා ඉහළ ගියේය.

රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

වසරේ දෙවන භාගය වන විට ක්‍රමයෙන් මන්දගාමී වීමක් දක්නට ලැබුණ ද රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික 2016 වසරේ ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. අරමුදල් සඳහා රජයේ ඉල්ලුම ඉහළ යෑම, රජය වෙත විදේශ මූල්‍ය ප්‍රවාහ ලැබීම ප්‍රමාද වීම මෙන්ම, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්, 2016 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ හාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතිකවල ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබුණි. ඒ අනුව, දින 91, දින 182 සහ දින 364 හාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ මට්ටමට සාපේක්ෂව 2016 මාර්තු මස අවසානය වන විට, පිළිවෙළින්, පදනම් අංක 245 කින්, පදනම් අංක 293 කින් සහ පදනම් අංක 334 කින්, පිළිවෙළින්, සියයට 8.90, සියයට 9.76 සහ සියයට 10.64 දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම

7.4 රජය සටහන

හාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික (අ)

(අ) ඇතැම් සති සඳහා ඵලදා අනුපාතික වාර්තා නොවේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

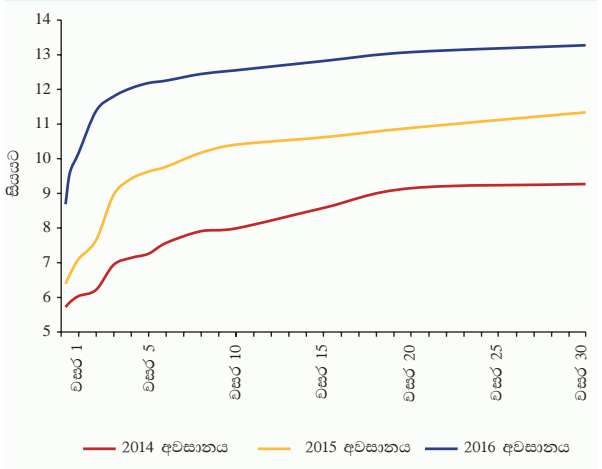
ලැබීම රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ තුළ හිතකර වෙළඳපොළ අපේක්ෂා ඇති කිරීමට හේතු විය. 2016 අප්‍රේල් මාසයේ සිට රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත විදේශ ශුද්ධ මූල්‍ය ලැබීම් සමඟ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික මත වූ පීඩනය යම්තාක් දුරකට සමනය විය. 2016 අප්‍රේල් හා ජූලි අතර කාලය තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතිකවල කිසියම් වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළද, සමස්තයක් ලෙස මෙම කාලය තුළ ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ ඵලදා අනුපාතික ස්ථාවරව පැවතිණි. මේ අතර, 2016 ජූලි මාසය තුළ දසවන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය සාර්ථකව නිකුත් කිරීම හේතුවෙන් එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5 ක දිගුකාලීන මූල්‍ය ප්‍රවාහ ලැබීම සහ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 700 ක ඒකාබද්ධ ණය පහසුකම් ලැබීම හේතුවෙන් රජයේ සුරැකුම්පත් ඵලදා අනුපාතික මත වූ පීඩනය තවදුරටත් සමනය විය. 2016 ජූලි මාසයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීමත් සමඟ ඵලදා අනුපාතික නැවතත් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ සිදුවූ වර්ධනය සහ විදේශ මූල්‍ය ලැබීම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2016 අගෝස්තු මස අවසානයේ සිට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතිකවල පහළ යෑමක් සිදු වුව ද, දෙසැම්බර් මාසය වන විට ඵලදා අනුපාතිකවල සුළු ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. ඒ අනුව, 2016 මාර්තු මස අග හා සැප්තැම්බර් දී 2016 වසර අවසානය වන විට දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික, පිළිවෙළින්, පදනම් අංක 18 කින්, පදනම් අංක 13 කින් සහ පදනම් අංක 47 කින් සියයට 8.72, සියයට 9.63 සහ සියයට 10.17 දක්වා අඩු විය.

දිගුකාලීන පරිණත කාලයක් සහිත රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ද 2016 වසර තුළදී ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතිකවල හැසිරීම අනුව යමින් හා රජයේ ඉහළ අරමුදල් අවශ්‍යතාව හේතුවෙන් 2016 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මෙම කාල සීමාව තුළදී රජය විසින් අරමුදල් සපයා ගැනීම සඳහා කෙටි සහ මැදිකාලීන බැඳුම්කර වැඩි වශයෙන් නිකුත් කරන ලද අතර, කෙටි හා මැදිකාලීන ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ද නිකුත් කරන ලදී. වසර හතරක පරිණත කාලයක් සඳහා වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතිකය 2015 වසර අවසානයේ දී පැවති සියයට 8.91 සිට 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.94 තෙක් ඉහළ ගියේය. විවිධ පරිණත කාල සහිත අනෙකුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික ද

මෙයට සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. පස් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතිකය, 2015 වසරේ අවසානය වන විට වාර්තා වූ සියයට 9.79 සිට 2016 අප්‍රේල් මස අවසානය වන විට සියයට 13.00 ක ඉහළම අගයක් වාර්තා කළ ද, පසුව කිසියම් මන්දගාමී වීමේ ස්වභාවයක් පෙන්නුම් කරමින් 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 11.76 ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර සමස්ත වසර තුළ එය පදනම් අංක 197 ක ඉහළ යෑමකි. දස අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලට අදාළ බර්ත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික 2015 වසර අවසානයේ පැවැති සියයට 10.94 සිට පදනම් අංක 117 කින් ඉහළ ගොස් 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 12.11 ක් විය. 2016 පළමු භාගය තුළදී, රජය විසින් වසර 14 ක සහ වසර 25 ක පරිණත කාලයක් සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ද නිකුත් කරන ලදී.

ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතිකවල හැසිරීමට සමානව 2016 වසර තුළ ද්විතීයික වෙළඳපොළ තුළ රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ද ඉහළ ගියේය. 2016 වසර තුළදී පරිණත කාල තුනටම අයත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලට අදාළ ද්විතීයික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික, පදනම් අංක 230 සිට 306 දක්වා ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. පරිණත කාලය වසර 2-30 දක්වා වන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා අදාළ ද්විතීයික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික 2015 වසර අවසානයේ සියයට 7.65 - 11.34 දක්වා වන පරාසයක පැවැති අතර, එම අනුපාතික 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.38 - 13.27 පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. ඵලදා අනුපාතික ව්‍යුහයේ මෙම ඉහළ යෑම සඳහා රජයේ ඉහළ අරමුදල් අවශ්‍යතාව මෙන්ම, දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ස්ථාවරය ද හේතු විය.

7.5 රජ සටහන
රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතීයික
වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

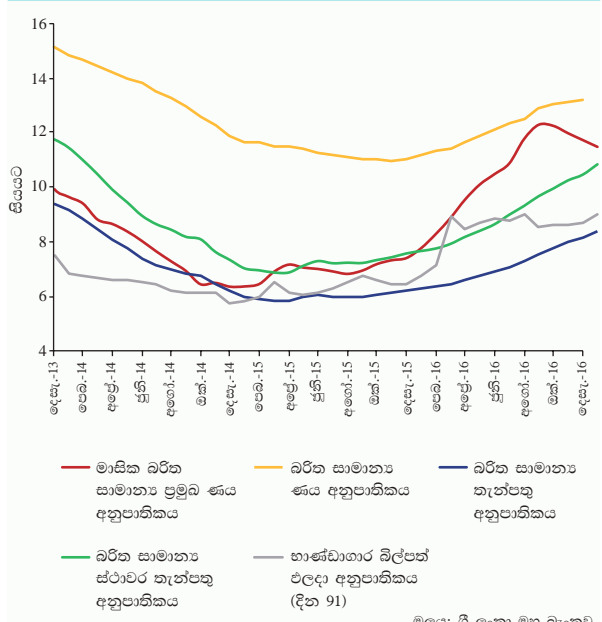
තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික

දැඩි මුදල් තත්වයෙහි බලපෑම අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික දක්වා සම්ප්‍රේෂණය වීම පිළිබිඹු කරමින් වාණිජ බැංකු විසින් තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලබන පොලී අනුපාතික 2016 වසරේ දී අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. 2016 වසරේ දී තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම මගින් මූල්‍ය ආයතනවල අරමුදල් පිරිවැය ඉහළ යෑම ද පිළිබිඹු කරයි. ඒ අනුව, වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන තැන්පතුවට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පෙන්වුම් කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය 2015 වසර අවසානයේ පැවැති සියයට 6.20 සිට 2016 අවසානය වන විට සියයට 8.17 දක්වා පදනම් අංක 197 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු සියලුම පොලී උපයන කාලීන තැන්පතුවලට අදාළ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ද 2015 අවසානයේ පැවැති සියයට 7.57 සිට 2016 අවසානය වන විට සියයට 10.46 දක්වා පදනම් අංක 289 කින් ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී, විශේෂයෙන්ම, මාස තුන සහ එක් අවුරුදු කෙටිකාලීන ස්ථිර තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් පෙන්වුම් කළේය. පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම සහ මහජනතාව වෙතින් තැන්පතු රැස් කර ගැනීම සඳහා වාණිජ බැංකු විසින් වැඩි වශයෙන් උත්සාහ දැරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2016 වසරේ දී තැන්පතු පදනම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, මාසයක් තුළ වාණිජ

බැංකු විසින් රැස් කරන ලද සියලුම පොලී උපයන නව තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු පොලී අනුපාතිකය, 2015 දෙසැම්බර් මස අවසානයේ දී වාර්තා වූ සියයට 6.96 සිට 2016 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 11.17 දක්වා පදනම් අංක 421 කින් ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, මාසයක් තුළ වාණිජ බැංකු විසින් රැස් කරන ලද පොලී උපයන නව කාලීන තැන්පතුවලට අදාළ බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ද, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 7.13 සිට 2016 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 11.44 දක්වා පදනම් අංක 431 කින් ඉහළ ගියේය. 2016 වසර තුළදී උද්ධමනයේ කිසියම් ඉහළ යෑමක් සිදු වුව ද, තැන්පතු මත ධන මූර්ත පොලී අනුපාතිකයක් පැවැතීම හේතුවෙන් තැන්පත්කරුවන්ට සිය තැන්පතු මත අඛණ්ඩව ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමට හැකි විය.

සෑම වසරක් අවසානයේදීම මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරනු ලැබ රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය¹ 2016 වසර සඳහා වූ සියයට 5.98 හා සැසඳීමේ දී 2017 වසර සඳහා සියයට 7.06 ක් විය. මෙම පොලී අනුපාතික පෙර මාස දොළහ සඳහා වන සියලුම වාණිජ බැංකුවල බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකවල සාමාන්‍ය අගය මත පදනම්ව 2016 දෙසැම්බර් මාසයේ දී ගණනය කර ඇත.

7.6 රූප සටහන
තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික

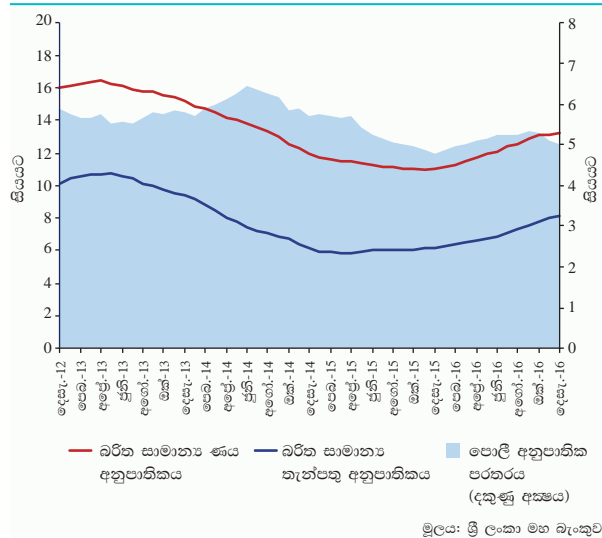
දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය, ගිග දුවගිලතා තත්වය සහ තැන්පතු රැස් කිරීම සඳහා වූ තරගකාරිත්වය තුළින් වැඩිවූ තැන්පතු අනුපාතික හේතුවෙන් ආර්ථිකයෙහි අරමුදල් පිරිවැය ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් 2016 වසර තුළදී වාණිජ බැංකු ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ ගියේය. 2016 වසරේ දී කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින්, වාණිජ බැංකු විසින් සිය ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත සපයනු ලබන ණය සඳහා වන පොලී අනුපාතික මත පදනම්ව සතිපතා ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය, 2015 වසර අවසානයේ පැවැති සියයට 7.53 හා සාපේක්ෂව 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.52 දක්වා පදනම් අංක 399 කින් ඉහළ ගිය අතර, මාසික බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය

1 නෛතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරන සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර එය මුදලක් අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයක දී අදාළ වේ. වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, ණය දෙන ආයතන විසින් වාණිජමය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් 150,000 කට වඩා වැඩි වූ ණයක් අයකර ගැනීමේ දී ඒ සඳහා එකඟ වූ පොලී අනුපාතිකයක් නොමැති විටක මෙම වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය අදාළ වේ.

අනුපාතිකය 2015 වසර අවසානයේ පැවැති සියයට 7.40 හා සාපේක්ෂව 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.73 දක්වා පදනම් අංක 433 කින් ඉහළ ගියේය. වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද සියලුම ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ බර්ත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය, 2015 වසර අවසානයේ පැවැති සියයට 11.00 හා සාපේක්ෂව 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 13.20 දක්වා පදනම් අංක 220 කින් ඉහළ ගියේය. වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළදී ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවයෙහි සුළු අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණ ද බර්ත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බර්ත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය අතර පරතරය 2016 වසර තුළදී ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. මේ අතර, වාණිජ බැංකු අනුව වර්ගීකරණය කරන ලද බර්ත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතික, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 7.82 - 13.35 පරාසය හා සාපේක්ෂව 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 10.12 - 15.66 අතර පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2016 වසර තුළ දී සියලුම සුරැකුම් මත වන ණය පොලී අනුපාතික ද ඉහළ ගියේය. විශේෂයෙන්ම, විවිධ සුරැකුම් මත වන පොලී අනුපාතික එක් එක් ප්‍රමාණයෙන් ඉහළ ගිය අතර, කොටස්, බැඳුම්කර, ණයකර, ජීවිත රක්ෂණ ඔප්පුවල මූල්‍ය වටිනාකම ඇතුළුව අනෙකුත් සුරැකුම්, උකස් කිරීම් යටතේ රත්රන් සහ අනෙකුත් වටිනා ලෝහ, ස්ථාවර, ඉතිරිකිරීම් සහ අනෙකුත් තැන්පතු, නිශ්චල දේපළ, යන්ත්‍ර සහ උපකරණ යනාදී සුරැකුම් මත වූ ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. තවද,

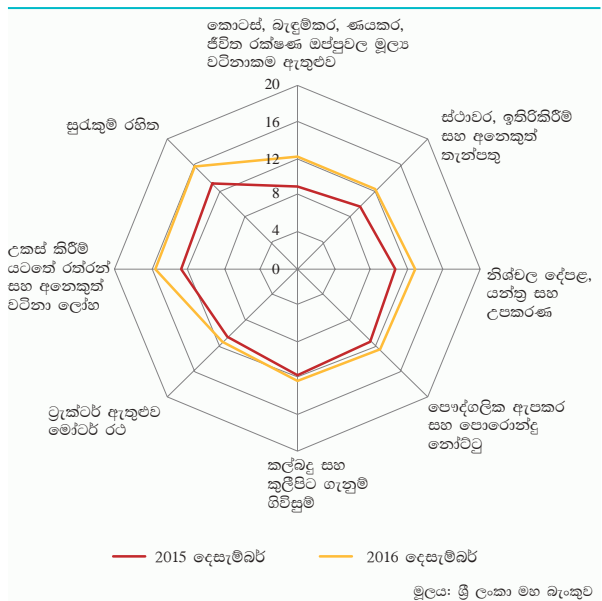
7.8 රූප සටහන
බර්ත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බර්ත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය අතර පරතරය

මසක කාලයක් තුළ වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද නව ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ බර්ත සාමාන්‍ය නව ණය අනුපාතිකය 2015 දෙසැම්බර් මාසය අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 10.79 සිට 2016 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 14.37 දක්වා පදනම් අංක 358 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

7.7 රූප සටහන

සුරැකුම් වර්ගය අනුව වාණිජ බැංකුවල බර්ත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතික (සියයට)

සාංගමික ණය උපකරණ මත පොලී අනුපාතික

2016 වසර තුළ සාංගමික ණය උපකරණ මත පොලී අනුපාතික අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික හා සමානව ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. ඒ අනුව, විශාල සමාගම් විසින් කෙටිකාලීන ණය ලබාගැනීමේ දී උපයෝගී කරගනු ලබන උපකරණයක් වන වාණිජ පත්‍රිකාවලට අදාළ පොලී අනුපාතික, 2015 වසරේ දී වාර්තා කරන ලදී සියයට 7.00 - 12.00 දක්වා පරාසයට සාපේක්ෂව සියයට 8.70 - 14.80 දක්වා ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, 2016 වසර තුළදී වසර 2 සිට 10 දක්වා වන පරිණත කාලසීමා සහිතව නිකුත් කරන ලද ලැයිස්තුගත ණයකර නිකුතු 18 ක් වාර්තා විය. මෙයින් බහුතරයක් ණයකර නිකුතු ස්ථාවර පොලී අනුපාතික යටතේ නිකුත් කරන ලද ඒවා වූ අතර, විචල්‍ය පොලී අනුපාතික යටතේ නිකුත් කරන ලද ණයකර නිකුතු කිහිපයක් ද වාර්තා විය. ස්ථාවර පොලී අනුපාතික යටතේ නිකුත් කරන ලද ණයකර සඳහා වූ පොලී අනුපාතික 2015 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 7.60 - 12.00 අතර පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර වන විට සියයට 9.60 - 13.75 අතර පරාසයක පැවතිණි.

7.3 සංඛ්‍යා සටහන
පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

පොලී අනුපාතිකය	වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට	
	2015 අවසානයට	2016 අවසානයට
ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික		
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය	6.00	7.00
නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය	7.50	8.50
බරිත සාමාන්‍ය ඒකඝණ මුදල් අනුපාතිකය	6.40	8.42
රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික		
ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ (අ)		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	6.45	8.72
දින 182	6.83	9.63
දින 364	7.30	10.17
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	6.70	11.04
වසර 3	8.18	11.62
වසර 4	8.91	11.94
වසර 5	9.79	11.76
වසර 10	10.94	12.11
ද්විතියික වෙළඳපොළ		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	6.39	8.69
දින 182	6.66	9.60
දින 364	7.11	10.17
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	7.65	11.38
වසර 3	8.96	11.80
වසර 4	9.42	12.04
වසර 5	9.63	12.18
වසර 10	10.41	12.55
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (ආ)		
තැන්පතු පොලී අනුපාතික		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	0.50-8.00	0.50-9.00
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු (ඇ)	3.95-15.00	4.50-15.00
බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය	6.20	8.17
බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය	7.57	10.46
බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය	6.96	11.17
ණය පොලී අනුපාතික		
බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය	7.40	11.73
බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය	11.00	13.20
බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය	10.79	14.37
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන (ඈ)		
තැන්පතු පොලී අනුපාතික		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	5.00	4.25
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	7.25	11.00
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (ඉ)		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	4.98-6.77	5.38-7.74
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	9.34-10.68	12.13-14.06
ණය පොලී අනුපාතික		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව (ඉ)	9.00-14.00	9.75-15.00
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (ඊ)	7.07-13.50	10.50-20.00
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (ඉ)		
මූල්‍ය කල්බදු	15.28-24.05	17.48-25.97
කුලීපිට ගැනුම්	18.20-20.38	17.51-22.65
නිශ්චල දේපල මත ලබා දුන් ණය	20.00-22.00	19.12-20.80
සාංගමික ණය වෙළඳපොළ		
ණයකර	7.60-12.00	9.60-13.75
වාණිජ පත්‍රිකා	7.00-12.00	8.70-14.80

මූලාශ්‍රය: කොළඹ කොටස් හුවමාරුව
අදාළ මූල්‍ය ආයතන
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) ආසන්නතම වෙන්දේසියේ දී නිකුත් කළ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික
- (ආ) වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- (ඇ) ඇතැම් වාණිජ බැංකු විසින් සැපයූ විශේෂ පොලී අනුපාතික මෙහි උපරිම පොලී අනුපාතිකය වේ.
- (ඈ) තෝරාගත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- (ඉ) පොලී අනුපාතික පරාසයන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් දෙසැම්බර් මාසය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද උපරිම සාමාන්‍ය සහ අවම සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ. එම නිසා 2015 වසර සඳහා දත්ත සංශෝධිත වන අතර 2016 වසර සඳහා දත්ත නාවකාලීන වේ.
- (ඊ) නිවාස කටයුතු සඳහා දෙන ලද ණය පමණි.

විදේශ විනිමය තැන්පතු මත වන පොලී අනුපාතික

ජාත්‍යන්තර පොලී අනුපාතිකවල සිදුවූ වෙනස්වීම්වලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික 2016 වසරේ දී සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. ඇමරිකා එක්සත් ජනපද ගෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් 2015 වසර අවසානයේ දී මෙන්ම, 2016 වසර අවසානයේ දී ඉලක්කගත ගෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතය ඉහළ දැමීම ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය තැන්පතු අනුපාතික ඉහළ නැංවීමට හේතු විය. තවද, විදේශ විනිමය තැන්පතු ආපසු ගැනීමේ දී පනවා තිබූ කොන්දේසි ලිහිල් කිරීම සහ කුඩා පරිමාණ ආයෝජකයන් හට ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල ආයෝජනය කිරීමට අවස්ථාව සැලසීම, විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික වසර තුළදී ඉහළ නැංවීම සඳහා වාණිජ බැංකු පෙළඹවීමට තරමක් දුරට හේතු වී ඇත. ඒ අනුව, එ.ජ. ඩොලර්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලබන පොලී අනුපාතික, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 0.02 - 3.00 පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.02 - 3.62 පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. එ.ජ. ඩොලර්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලබන පොලී අනුපාතික 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 0.14 - 4.25 පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.15 - 5.00 පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2015 වසර අවසානයේ දී සියයට 0.05 - 2.25 පරාසයක පැවැති ස්ථරලින් පවුම්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලබන පොලී අනුපාතික, 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.05 - 2.01 පරාසයක පැවතිණි. ස්ථරලින් පවුම්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික ද 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 0.25 - 4.02 පරාසයක් දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගිය අතර, 2015 වසර අවසානයේ දී එම පොලී අනුපාතික සියයට 0.09 - 4.00 පරාසයක පැවතිණි.

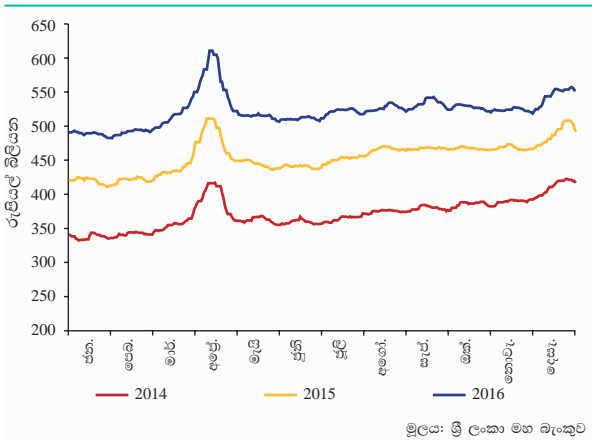
7.4 මුදල් සහ ණය සමස්තවල ප්‍රවණතා

සංචිත මුදල්

සංචිත මුදල් සැපයුම හෙවත් ආර්ථිකයේ මුදල් පදනම 2016 වසර තුළදී ඉහළ අගයකින් වර්ධනය වූ අතර, එය මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු ප්‍රමාණයෙහි වාර්තා වූ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම සහ ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණයෙහි සිදුවූ ඉහළ යෑම තුළින් පිළිබිඹු විය. ඒ අනුව, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම

7.9 රූප සටහන
සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල්

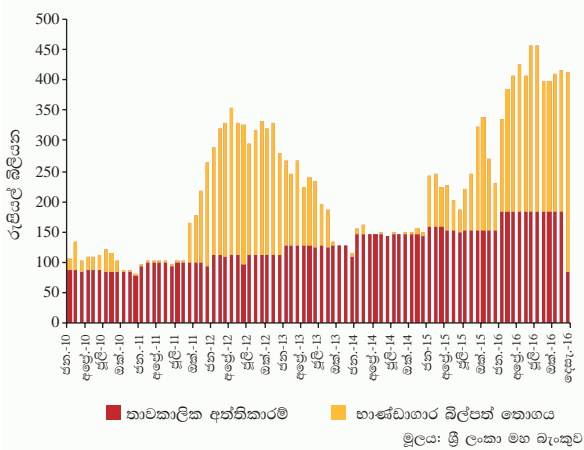
මහ සංචිත මුදල් වර්ධනය, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 16.5 හා සැසඳීමේදී 2016 වසර අවසානයේදී සියයට 27.1 ක් දක්වා තවදුරටත් ඉහළ ගියේය. 2016 වර්ෂය තුළදී, සංචිත මුදල් රුපියල් බිලියන 856.1 දක්වා රුපියල් බිලියන 182.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. 2016 වසර ආරම්භයේ දී වාණිජ බැංකුවල සියලු රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් මහ බැංකුව වෙනැති වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු ප්‍රමාණය 2016 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 303.3 දක්වා රුපියල් බිලියන 121.5 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. මේ අතර, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම හමුවේ මුදල් ළඟ තබාගැනීමේ ආවේණික පිරිවැය වැඩිවීම පිළිබිඹු කරමින් සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රසාරණය මන්දගාමී විය. ඒ අනුව, 2015 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 74.8 ක ඉහළ යෑම හා සාපේක්ෂව 2016 වසරේ දී සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් රුපියල් බිලියන 61.1 කින් පමණක් ප්‍රසාරණය විය.

මහ බැංකු ශේෂ පත්‍රයේ වත්කම් අනුව සලකා බැලීමේ දී, 2016 වසර තුළදී සංචිත මුදල් වර්ධනය සඳහා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වර්ධනය මුළුමනින්ම දායක වී ඇති අතර ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩු විය. මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල 2015 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 207.3 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 200.3 කින් ඉහළ ගියේය. ශුද්ධ දේශීය වත්කම් තුළ ඇතුළත් මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය, 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 413.0 දක්වා රුපියල් බිලියන 183.1 කින් ඉහළ ගිය අතර, ඒ සඳහා මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් තොගයෙහි (ප්‍රතිමිලදී

ගැනුම් ගනුදෙනු හැර) 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 79.2 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 330.0 දක්වා රුපියල් බිලියන 250.8 කින් සිදුවූ ඉහළ යෑම හේතු විය. මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දුන් තාවකාලික අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 151.1 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසරේ පළමු මාස එකොළහ තුළදී රුපියල් බිලියන 184.6 ක සාමාන්‍යයක් වාර්තා කළ ද, දෙසැම්බර් මාසයේ දී එය රුපියල් බිලියන 101.5 කින් අඩු වීමත් සමඟ 2016 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 83.3 දක්වා පහළ ගියේය. 2016 දෙසැම්බර් මාසය තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත රුපියල් බිලියන 100 ක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් කිරීමෙන් ලද අරමුදල් උපයෝගී කරගෙන තාවකාලික අත්තිකාරම්වලින් කොටසක් ආපසු ගෙවීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු විය. තවද, මහ බැංකුවේ අනෙකුත් ශුද්ධ වගකීම් ද රුපියල් බිලියන 18.1 කින් පහළ යෑම හේතුවෙන් 2016 වසර තුළදී මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල අඩංගු අනෙකුත් අයිතම රුපියල් බිලියන 16.5 කින් ඉහළ ගියේය. මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය පිළිබිඹු කරමින් මහ බැංකුවේ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් යටතේ තැන්පත් කරන ලද අරමුදල් ප්‍රමාණය අඩු වීම මෙන්ම, වසර තුළදී වාර්තා වූ ජාත්‍යන්තර සංචිත ප්‍රත්‍යාගණන අලාභ මහ බැංකුවේ අනෙකුත් අයිතම ඉහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් යටතේ වාණිජ බැංකු විසින් තැන්පත් කරන ලද අරමුදල් ප්‍රමාණය 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 81.8 හා සැසඳීමේ දී 2016 පෙබරවාරි මාසයේ දී රුපියල් බිලියන 47.7 ක් වූ අතර, දේශීය වෙළඳපොළ තුළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයේ වෙනස්කම් පිළිබිඹු කරමින් 2016 මාර්තු සිට නොවැම්බර් දක්වා කාලපරිච්ඡේදයේ දී එම තැන්පතු ප්‍රමාණය තවදුරටත් රුපියල් බිලියන 24.8 ක සාමාන්‍යයක් දක්වා පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, 2016 දෙසැම්බර් මාසයේ දී වාර්තා වූ ද්‍රවශීලතා අතිරික්තය පිළිබිඹු කරමින් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් යටතේ තැන්පත් කරන ලද තැන්පතු ප්‍රමාණය 2016 දෙසැම්බර් මස අග වන විට රුපියල් බිලියන 48.7 දක්වා ඉහළ ගියේය. තවද ජාත්‍යන්තර සංචිත ප්‍රත්‍යාගණන අලාභ ඉහළ යෑම සඳහා 2016 වසර තුළ ඍණ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තත්ත්වයක් තුළ රුපියල අවප්‍රමාණය වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අතර, මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 576.2 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 558.6 දක්වා රුපියල් බිලියන 17.6 කින් අඩු වූ අතර, ඒ සඳහා විදේශ මුදල්

7.10 රූප සටහන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය සහ රජයට ලබා දුන් නාවකාලික අත්තිකාරම්

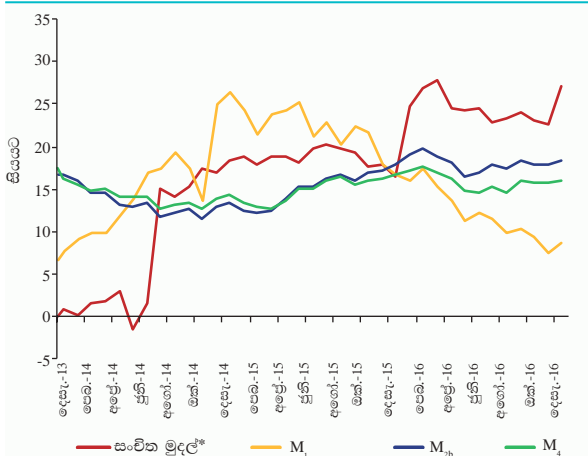

සහ බැංකු ශේෂ යටතේ වන විදේශ මූල්‍ය වත්කම්වල පහළ යෑම හේතු විය. ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව වැනි අනෙකුත් මහ බැංකු සහ අන්තර්ජාතික ආයතන වෙතැති වගකීම්වල අඩුවීම මෙන්ම ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සම්පස්ථ ණය පහසුකම් යටතේ වන වගකීම් ප්‍රමාණය පහළ යෑම හේතුවෙන් මහ බැංකුවේ මුළු විදේශ වගකීම් ද 2016 වසර තුළදී අඩු විය.

ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතයෙහි ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වසර තුළදී සංචිත මුදල්වල වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධනය පිළිබිඹු කරමින්, පුළුල් මුදල් සැපයුමට

7.11 රූප සටහන

මුදල් සමස්තවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය

* 2016 ජනවාරි මාසයේ සිට සංචිත මුදල්වල සිදුවූ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2016 ජනවාරි 16න් ආරම්භ වන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් ඉහළ නැංවීම හේතු විය.

(M_{2b}) අදාළ මුදල් ගුණකය 2015 දී වාර්තා වූ 6.78 හා සාපේක්ෂව 2016 වසර අවසානයේ දී 6.31 ක් දක්වා අඩු විය. ව්‍යවහාර මුදල් හා තැන්පතු අතර අනුපාතය ද 2015 වසර අවසානයේ දී වාර්තා කළ 9.3 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානයේ දී 8.6 දක්වා පහළ ගියේය. මුදල් ගුණකයේ සාමාන්‍යය ද 2015 වසරේ පැවති 6.73 සිට 2016 වසරේ දී 6.38 දක්වා පහළ ගියේය.

පටු මුදල් සැපයුම (M_1)

වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ යන වාතාවරණයක් තුළ පොලී රහිත මුදල් වත්කම් තබා ගැනීමේ ආවේණික පිරිවැය ඉහළ යෑම සම්බන්ධව මහජනතාවගේ ප්‍රතිචාරය පිළිබිඹු කරමින් 2016 වසර තුළදී පටු මුදල් වර්ධනය අඛණ්ඩව මන්දගාමී විය. මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල් සහ වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතුවලින් සමන්විත පටු මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 16.8 හා සාපේක්ෂව 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 8.6 දක්වා මන්දගාමී විය. 2016 වසරේ පළමු භාගයේ වාර්තා වූ සාමාන්‍ය වර්ධනය වන සියයට 14.2 හා සැසඳීමේ දී වසරේ දෙවන භාගය තුළදී සියයට 9.6 ක් ලෙස පටු මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය වඩාත් තීව්‍ර ලෙස මන්දගාමී වී ඇති අතර, ඒ සඳහා පදනම් බලපෑම මෙන්ම, එම කාලය තුළ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල සිදුවූ ඉහළ යෑම හේතු වී ඇත. පටු මුදල් සැපයුමෙහි සමස්ත ප්‍රසාරණය සඳහා සියයට 67 ක පමණ ආයතනවයක් දක්වමින් මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල් පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 17.8 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 429.5 ක් දක්වා සියයට 10.7 කින් වර්ධනය විය. පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල් වර්ධනය මන්දගාමී විය. මේ අතර, වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු 2015 වසර අවසානයේ දී වාර්තා කරන ලද සියයට 15.6 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 6.2 කින් වර්ධනය විය. ඒ අනුව, වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු 2015 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 326.9 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 347.1 ක් විය. ඉල්ලුම් තැන්පතු මන්දගාමී ලෙස ප්‍රසාරණය වීම සඳහා පොලී උපයන තැන්පතු සඳහා පිරිනමන ලද ඉහළ පොලී අනුපාතික හේතු වී ඇත.

7.4 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් සමස්තවල ප්‍රවණතා

අයිතමය	2015 අවසානයට (අ)	2016 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2015		2016	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් එකතුව	491.7	552.8	74.8	17.9	61.1	12.4
1.1 මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	388.1	429.5	58.6	17.8	41.4	10.7
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	103.6	123.3	16.2	18.5	19.6	18.9
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු (ඇ)	181.7	303.3	20.7	12.9	121.5	66.9
3. මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු (ඈ)
4. සංවිත මුදල් (1 + 2 + 3)	673.4	856.1	95.5	16.5	182.7	27.1
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	326.9	347.1	44.2	15.6	20.2	6.2
6. පවු මුදල් සැපයුම, M ₁ (1.1 + 5)	715.0	776.6	102.8	16.8	61.6	8.6
7. මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	3,342.2	4,046.9	493.8	17.3	704.7	21.1
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම, M ₂ (6 + 7)	4,057.2	4,823.6	596.7	17.2	766.3	18.9
9. ගලපන ලද විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (ඉ)	508.7	582.0	93.4	22.5	73.3	14.4
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම, M _{2b} (8 + 9)	4,565.9	5,405.6	690.1	17.8	839.7	18.4
මුදල් ගුණකය, M _{2b}	6.78	6.31				
සංසරණ ප්‍රවේගය, M _{2b} (ඊ)	2.62	2.40				

(අ) සංශෝධිත
(ආ) නාවකාලික
(ඇ) මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු සහ මහ බැංකුව වෙතැති ප්‍රාථමික වෙළඳුන්ගේ තැන්පතු ඇතුළත් වේ.
(ඈ) මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු 2015 වසර අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 5.1 ක් ලෙසද, 2016 අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 117.6 ක් ලෙසද පැවතුණි.
(ඉ) අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල නේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් දේශීය වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
(ඊ) වසර සඳහා සාමාන්‍යය.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b}) සහ දේශීය ණය

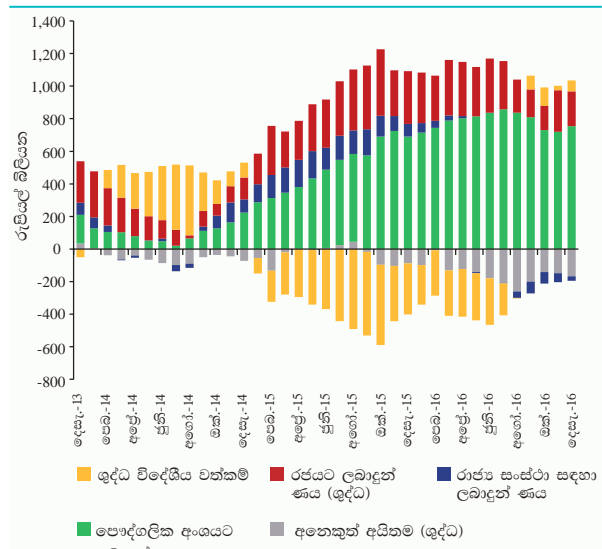
ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශයටම සපයන ලද ණය ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් පුළුල් මුදල් සැපයුම 2016 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ඉහළ අනුපාතිකයකින් වර්ධනය විය. 2015 වසර අවසානයේ දී සියයට 17.8 ක අගයක් වාර්තා කළ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය, 2016 පෙබරවාරි මාසයේ දී සියයට 19.8 ක් ලෙස ඉහළ අගයක් වාර්තා කරන ලද අතර, 2016 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට එය සියයට 18.4 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. 2015 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 15.2 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී පුළුල් මුදල් සැපයුමේ සාමාන්‍ය වර්ධනය සියයට 18.1 ක් විය. 2016 වසර තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණය සඳහා සියයට 92 ක පමණ දායකත්වයක් සපයමින් බැංකු පද්ධතිය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූ අතර, බැංකු පද්ධතිය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ද වසර තුළදී ඉහළ ගියේය.

පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වගකීම් අංශයෙන් ගත් කල, 2016 වසර තුළදී මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වර්ධනය වැඩි දායකත්වයක් දැක්විය. පොලී උපයන ඉතිරිකිරීම්

තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑමේ බලපෑම සහ අරමුදල් ආකර්ෂණය කරගැනීම සඳහා වාණිජ බැංකු විසින් සිදු කරන ලද තරගකාරී අලෙවිකරණ ප්‍රවර්ධනයෙහි බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්,

7.12 රූප සටහන

පුළුල් මුදල්වල (M_{2b}) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස සඳහා තුඩු දුන් සාධක (වත්කම් අනුව)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

7.5 සංඛ්‍යා සටහන
සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) සැසඳුමෙහි වත්කම් අංශය

රුපියල් බිලියන

අයිතමය	2015 අවසානයට (අ)	2016 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2015		2016	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
සංචිත මුදල්	673.4	856.1	95.5	16.5	182.7	27.1
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	576.2	558.6	-111.8	-16.3	-17.6	-3.1
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	97.2	297.6	207.3	-188.3	200.3	206.0
පුළුල් මුදල් (M_{2b})	4,565.9	5,405.6	690.1	17.8	839.7	18.4
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-298.2	-231.2	-313.3	-2,071.2	66.9	22.4
මුදල් අධිකාරීන්	576.2	558.6	-111.8	-16.3	-17.6	-3.1
වාණිජ බැංකු	-874.3	-789.8	-201.5	-29.9	84.5	9.7
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	4,864.1	5,636.8	1,003.4	26.0	772.8	15.9
දේශීය ණය	5,732.0	6,671.7	1,091.9	23.5	939.6	16.4
රජයේ ණය ගැනීම් (ශුද්ධ)	1,759.5	1,972.1	323.6	22.5	212.6	12.1
මහ බැංකුව	229.9	413.0	80.3	53.6	183.1	79.6
වාණිජ බැංකු	1,529.6	1,559.1	243.3	18.9	29.6	1.9
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය	523.0	495.1	76.9	17.2	-27.9	-5.3
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය	3,449.6	4,204.4	691.4	25.1	754.9	21.9
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (ඇ)	-868.0	-1,034.8	-88.5	-11.4	-166.9	-19.2

(අ) සංශෝධිත

(ආ) තාවකාලික

(ඇ) අනෙකුත් අයිතම වත්කම් සහ අනෙකුත් අයිතම වගකීම් අතර වෙනස මගින් ගණනය කරනු ලැබේ.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සඳහා කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වල 2015 වසරේදී සියයට 85 ක් වූ දායකත්වය 2016 වසරේ දී සියයට 93 දක්වා ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, මහජනයා සතු වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වල 2015 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 587.2 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී සියයට 20.2 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් බිලියන 778.0 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, මහජනයා සතු වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන ඉල්ලුම් තැන්පතු වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 15.6 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී සියයට 6.2 ක අඩු වේගයකින් වර්ධනය විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වත්කම් අංශය සැලකූ විට, වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල සිදු වූ ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් 2016 වසර තුළදී ඉහළ යෑමක් වාර්තා වූ අතර, එය පෙර වසරෙහි දක්නට ලැබුණු ප්‍රවණතාව වෙනස් වීමකි. 2016 වසරේ පළමු භාගය තුළදී රුපියල් බිලියන 193.8 ක අඩුවීමක් වාර්තා කරමින් බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩුකිරීම පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල සිදුවූ වර්ධනය හේතුවෙන් 2016 වසරේ දෙවන භාගය තුළදී ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව වෙනස් විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2015 වසරේ වාර්තා වූ

රුපියල් බිලියන 313.3 ක සැලකිය යුතු අඩු වීම හා සැසඳීමේදී බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 66.9 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, 2015 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 111.8 ක සැලකිය යුතු අඩු වීම හා සැසඳීමේ දී මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය 2016 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 17.6 කින් තවදුරටත් අඩු විය. විදේශ ප්‍රාග්ධන අරමුදල් පිටතට ඇදී යන වාතාවරණය තුළ මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ විදේශ විනිමය අලෙවි කිරීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇති අතර, එය මහ බැංකුවේ විදේශ සංචිත මට්ටම් අඩු වීම සඳහා ද හේතු වී ඇත. මහ බැංකුව සතු විදේශ මුදල් හා බැංකු ශේෂ අඩුවීම තුළින් විදේශීය වත්කම්වල පහළ යෑම පිළිබිඹු වන අතර, 2016 පෙබරවාරි මස 17 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ පොදු විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් පංගුව සමලෝචනය කිරීම යටතේ ශ්‍රී ලංකාවට අදාළ කොටස ඉහළ නැංවීමත් සමඟ වසර තුළදී විශේෂ ගැනුම් හිමිකම්වල අගය ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව වැනි විදේශ මහ බැංකු සහ ජාත්‍යන්තර ආයතන වෙත වූ වගකීම් අඩු වීම මෙන්ම, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සම්පස්ථ ණය පහසුකම යටතේ වගකීම් ප්‍රමාණය අඩු වීම හේතුවෙන් මහ බැංකුවේ සමස්ත විදේශ මූල්‍ය වගකීම් ප්‍රමාණය ද 2016 වසරේ දී පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, 2016 වසර තුළදී ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමය වෙත වූ

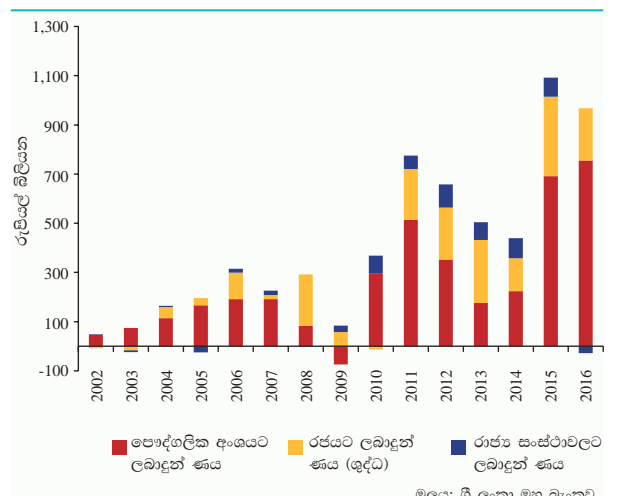
මහ බැංකුවේ වගකීම් ඉහළ යෑමක් වාර්තා විය. මේ අතර, 2015 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 201.5 කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවූ වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 84.5 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ සඳහා මහ බැංකුව සමඟ පැවැති විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් අවසන් කිරීමෙන් ලද අරමුදල් විදේශවල ආයෝජනය කිරීම කිසියම් දුරකට හේතු විය. වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකීමේ දී, විදේශ බැංකු හා බැංකු නොවන ඒකකවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන තැන්පතු ශේෂ ඉහළ යෑමත් සමඟ අක්වෙරළ බැංකු ඒකක සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 114.3 කින් ඉහළ ගිය අතර, වසර තුළදී අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් ලබාගත් විදේශ ණය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. වාණිජ බැංකු විසින් විදේශීය බැංකුවලින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම සහ වාණිජ බැංකු සතු විදේශ ව්‍යවහාර ගිණුම්වල ශේෂ ඉහළ යෑමේ ඒකාබද්ධ බලපෑම හේතුවෙන් 2016 වසර තුළ දේශීය බැංකු ඒකක සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 29.8 කින් අඩු වූ අතර, මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ විදේශ බැංකු ඒකකවල සිදු කරන ලද විදේශ විනිමය තැන්පතු ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය.

2015 වසරේ වාර්තා වූ වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී අඩු වේගයකින් යුතුව වුව ද දේශීය අංශ සඳහා වන ණය සැපයුමෙහි වර්ධනය හේතුවෙන්, බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2016 වසර තුළදී ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, බැංකු අංශය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2016 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 772.8 ක ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළ ද, එය පෙර වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,003.4 ක ඉහළ යෑමට වඩා අඩු අගයක් විය. රජය සහ පෞද්ගලික යන දෙඅංශය සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූ අතර, වසර තුළදී රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබාදුන් ණය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල ඉහළ යෑම සඳහා දායක වෙමින් බැංකු අංශය විසින් රජයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2015 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 323.6 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 212.6 කින් ඉහළ ගියේය. වසර තුළ රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යෑම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජයට සපයන ලද ණය සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූ අතර, සමස්ත වැඩිවීම සඳහා වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය ද දායක විය. ඒ අනුව, රජයට සපයන ලද

තාවකාලික අත්තිකාරම්වල 2016 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ කෙටිකාලීන අඩුවීම මධ්‍යයේ වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ මිලට ගනු ලැබූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ගෙන, 2015 වසරේදී පැවති රුපියල් බිලියන 80.3 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී මහ බැංකුව විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 183.1 කින් ඉහළ ගියේය. 2015 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 79.2 ක් වූ මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනු හැර) 2016 වසර තුළදී මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම මට්ටම වන රුපියල් බිලියන 330.0 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. 2015 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 151.1 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසරේ පළමු මාස එකොළහ තුළදී රජයට සපයන ලද තාවකාලික අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 184.6 ක සාමාන්‍යයක් වාර්තා කළ අතර, එය 2016 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 83.3 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 101.5 කින් අඩු විය. 2016 දෙසැම්බර් මාසය තුළදී මහ බැංකුව වෙත රුපියල් බිලියන 100 ක වටිනාකමින් යුතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් කිරීම තුළින් ලබාගත් අරමුදල් උපයෝගී කොට ගෙන තාවකාලික අත්තිකාරම්වලින් කොටසක් රජය විසින් ආපසු ගෙවීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත. මේ අතර, වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 243.3 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 29.6 කින් පමණක් ඉහළ ගියේය. වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි සමස්ත ඉහළ යෑම සඳහා දායක වෙමින්, වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු

7.13 රජය සටහන
දේශීය ණයෙහි වාර්ෂික ඉහළ යෑම

ඒකක විසින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2015 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 79.7 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 96.6 කින් ඉහළ ගියේය. මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දීර්ඝ පරිණත කාලයක් සහිත සුරැකුම්පත් කෙරෙහි වාණිජ බැංකුවල ඇති වරණය පිළිබිඹු කරමින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල කරන ලද ආයෝජන, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 187.1 කින් සහ රුපියල් බිලියන 9.3 කින් ඉහළ යෑම හේතු වූ අතර, සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී රජයට සපයන ලද කෙටිකාලීන ණය ද රුපියල් බිලියන 10.4 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, වසර තුළදී දේශීය බැංකු ඒකක සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනු හැර) රුපියල් බිලියන 97.5 කින් අඩු වූ අතර, බැංකු අංශය සමඟ පවත්වා ගෙන යනු ලබන රජයේ නොපියවූ අයිරා ශේෂය ද රුපියල් බිලියන 27.8 කින් අඩු විය. මේ අතර, අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි 2015 වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 163.6 ක සැලකිය යුතු වැඩිවීම හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 67.1 කින් අඩු විය. වසර තුළදී රජයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 8.3 කින් වැඩි වුවද, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර පරිණත වීම මෙන්ම, සංවර්ධන බැඳුම්කරවල සිදු කරන ලද නව ආයෝජන අඩු වීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

රාජ්‍ය සංස්ථා ගණනාවක යහපත් ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබිඹු කරමින්, 2016 වසර තුළදී බැංකු අංශය විසින් රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය අඩු විය. 2015 නොවැම්බර් මාසයේ සිට වාර්තා වූ ප්‍රවණතාව 2016 පළමු මාස අට තුළදී ද අඛණ්ඩව පවත්වා ගනිමින් 2016 අගෝස්තු මාසය අවසානය වන විට රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 81.5 කින් පමණ අඩු විය. විශේෂයෙන්ම, ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව ඇතුළු ප්‍රධාන රාජ්‍ය සංස්ථාවල යහපත් වූ මූල්‍ය තත්ත්වය මේ සඳහා දායක විය. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය අඩු වීමේ ප්‍රවණතාව 2016 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට වෙනස් වූ අතර, ඒ අනුව සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙහි අඩු වීම 2016 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 27.9 ක් දක්වා සීමා වූ අතර, 2015 වසරේ දී එය රුපියල් බිලියන 76.9 ක වැඩිවීමක් විය. සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක පවතින ඛනිජතෙල් මිල ගණන් හේතුවෙන් වැඩිදියුණු වූ මූල්‍ය තත්ත්වය සමඟ ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව 2016 වසර තුළදී වාණිජ බැංකු වෙත වූ නොපියවූ ණය වගකීම්වලින් රුපියල් බිලියන 71.9 ක් ආපසු ගෙවන ලදී. 2016 වසර තුළදී ලංකා

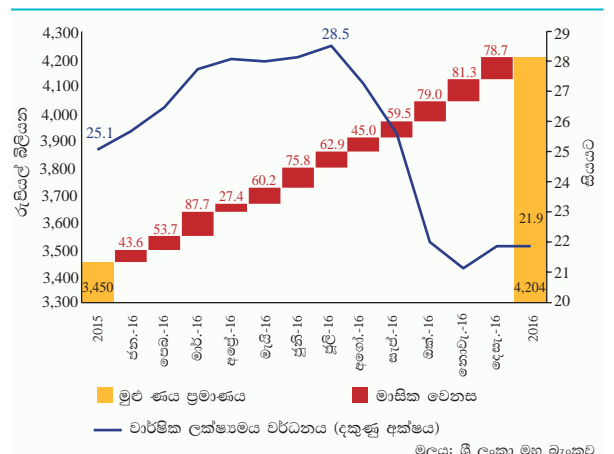
විදුලිබල මණ්ඩලය සහ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 4.9 ක් හා රුපියල් බිලියන 2.3 ක් ආපසු ගෙවන ලදී. මේ අතර, ශ්‍රීලංකන් ගුවන් සමාගම විසින් 2016 වසර තුළදී වාණිජ බැංකු අංශයෙන් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 16.7 කින් වැඩි වූ අතර, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ලංකා පොහොර සමාගම, ලංකා නැවි සංස්ථාව සහ කොළඹ පොහොර සමාගම වැනි රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය ද ඉහළ ගියේය.

දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සහ පෙර වසරේ වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධනයෙහි පදනම් බලපෑම හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය මන්දගාමී වුවද, 2016 වසර තුළදී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය². මහ බැංකුවේ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ ගිය ද, වාණිජ බැංකුවල තරගකාරී අලෙවිකරණ වැඩසටහන් සහ අරමුදල්වල සුලබතාව මෙන්ම, රාජ්‍ය බදු ව්‍යුහයේ සිදු විය හැකි ඉහළ යෑම් පිළිබඳ වෙළඳපොළ අපේක්ෂා හේතුවෙන් 2016 වසර තුළදී පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. පෞද්ගලික අංශය සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි 2015 වසර තුළ වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධන ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව 2016 වසරේ ද පැවැති අතර, එය 2016 ජූලි මාසයේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 28.5 ක ඉහළම වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වෙතත්,

2 බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ ඩී.එෆ්.සී.සී. බැංකුව 2015 ඔක්තෝබර් 01 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ඩී.එෆ්.සී.සී. වර්ධන බැංකුව සමඟින් ඒකාබද්ධ විමෙන් අනතුරුව ඩී.එෆ්.සී.සී. බැංකු පී.එෆ්.සී. යන නමින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීමත් සමඟ 2015 ඔක්තෝබර් මාසය තුළදී වාණිජ බැංකු සතු සමස්ත ණය තොගය සැලකිය යුතු පරිදි ඉහළ ගියේය.

7.14 රූප සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය

දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම සහ පෙර වසරේ වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධනයෙහි පදනම් බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් 2016 වසරේ අවසාන භාගය වන විට පෞද්ගලික අංශයට සපයන ද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය මන්දගාමී වූ අතර, ඒ අනුව, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 25.1 හා සැසඳීමේ දී 2016 අවසානය වන විට සියයට 21.9 ක් ලෙස සටහන් විය. පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රසාරණය පෙර වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 691.4 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 754.9 ක් විය. ණය හා අත්තිකාරම්වල සුරැකුම් මත වර්ගීකරණයට අනුව, නිශ්චල දේපළ, යන්ත්‍ර සහ උපකරණ; පුද්ගල සුරැකුම් සහ පොරොන්දු පත්‍රිකා; සමාගම් සුරැකුම්, හානි පූර්ණ සහ සේවක ණය යනාදියෙන් සමන්විත අනෙකුත් සුරැකුම් යටතේ වන ණය ප්‍රමාණයෙහි වැඩි වීම වසර තුළ සමස්ත ණය හා අත්තිකාරම්වල වැඩි වීම සඳහා සියයට 68 ක පමණ දායකත්වයක් ලබා දී ඇත. මේ අතර, මෝටර් රථවාහන සඳහා පැවති අධික ඉල්ලුම පාලනය කිරීම සඳහා රජය සහ මහ බැංකුව විසින්

ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, කල්බදු හා කුලීපිට ගැනුම් යටතේ වූ ණය ප්‍රමාණයෙහි වැඩිවීම පෙර වසර හා සැසඳීමේ දී 2016 වසරේ දී සැලකිය යුතු පහළ අගයක පැවතුණි.

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණයට අනුව, ආර්ථිකයේ සියලු ප්‍රධාන අංශ සඳහා වූ ණය සැපයුම 2016 වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සේවා සහ කර්මාන්ත අංශ සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2015 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 34.1 සහ සියයට 25.0 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසරේ දී, පිළිවෙළින්, සියයට 35.4 කින් හා සියයට 22.2 කින් වර්ධනය විය. සේවා අංශය තුළ නාවික, ගුවන් සහ භාණ්ඩ නිෂ්කාශනය; මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා; තොග සහ සිල්ලර වෙළඳාම; සංචාරක; අධ්‍යාපන; සන්නිවේදන සහ තොරතුරු තාක්ෂණ සේවා යන උප අංශවලට යොමු වූ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ අනුපාතිකවලින් වර්ධනය විය. කර්මාන්ත අංශයේ ප්‍රධාන උප අංශ සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය ද ඉහළ ගිය අතර, ඒ සඳහා ඉදිකිරීම්;

7.6 සංඛ්‍යා සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ගීකරණය (අ) (ආ) (ඇ)

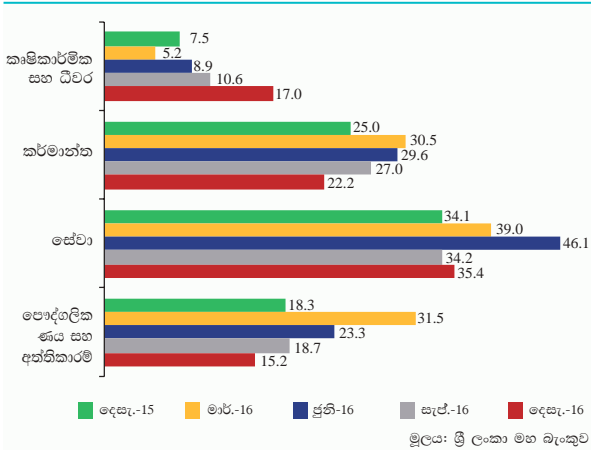
අංශය	රුපියල් බිලියන			
	2015 අවසානයට	2016 අවසානයට (අ)	2016 දායකත්වය (%)	2016 ප්‍රතිශතක වෙනස
කාමිකාර්මික සහ ධීවර	309.0	361.5	8.5	17.0
එයින්, තේ	72.7	82.4	1.9	13.4
රබර්	18.5	23.8	0.6	29.0
පොළී	12.2	16.3	0.4	32.9
වී	19.0	28.9	0.7	52.3
එළවළු, පලතුරු සහ සුළු ආහාර හෝග	20.0	25.1	0.6	25.3
ධීවර	11.0	14.0	0.3	27.4
කර්මාන්ත	1,397.5	1,707.5	40.2	22.2
එයින්, ඉදිකිරීම්	639.2	811.2	19.1	26.9
ආහාර සහ පාන වර්ග	85.4	95.3	2.2	11.7
රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම්	129.9	159.4	3.8	22.7
සකස්කළ ලෝහ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ	124.9	148.8	3.5	19.1
සේවා	950.9	1,287.6	30.3	35.4
එයින්, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	273.0	387.3	9.1	41.8
සංචාරක ව්‍යාපාරය	102.9	138.7	3.3	34.8
මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා	217.6	308.1	7.3	41.6
නාවික, ගුවන් සහ භාණ්ඩ නිෂ්කාශනය	13.2	28.1	0.7	112.1
පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් (ඉ)	771.1	888.6	20.9	15.2
එයින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ	143.5	198.1	4.7	38.1
උකස් කිරීම්	133.4	132.4	3.1	-0.8
එකතුව	3,428.5	4,245.1	100.0	23.8

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අයිරා සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් වන අතර එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂ ඇතුළත් නොවේ.
 (ඇ) ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදවල වෙනස්කම් හේතුවෙන් මෙම සංඛ්‍යා සටහනේ ඇති දත්ත සංඛ්‍යා සටහන 7.5 හි දැක්වෙන පෞද්ගලික අංශය සඳහා ලබාදුන් ණය යටතේ වන දත්තවලින් වෙනස් වේ.
 (ඈ) තාවකාලික
 (ඉ) 'කර්මාන්ත' යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති 'ඉදිකිරීම්' කාණ්ඩයට අයත්වන පෞද්ගලික නිවාස ණය ඉවත්කර ඇති අතර ණය කාඩ්පත් මගින් ලබාදෙන නොපියවූ අත්තිකාරම් ඇතුළත් වේ.

7.15 රූප සටහන

ප්‍රධාන අංශවලට ලබාදුන් පෞද්ගලික අංශයේ ණයවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය (සියයට)

රෙදිපිළි සහ ඇගලුම්; සකස් කළ ලෝහ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍රසූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ; ආහාර සහ පාන වර්ග; රසායනික, ඛනිජ තෙල්, ඖෂධ හා සෞඛ්‍ය; සහ රබර් හා ප්ලාස්ටික් නිෂ්පාදන යන උප අංශ වෙතින් ඉහළ දායකත්වයක් ලැබිණ. මේ අතර, ඉදිකිරීම් උප අංශය සඳහා යොමු වූ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 26.9 කින් වර්ධනය විය. රෙදිපිළි සහ ඇගලුම් උප අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය ද 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 12.6 ක පහළ යැම

හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 22.7 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, කෘෂිකර්මාන්ත හා ධීවර අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2015 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 7.5 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 17.0 කින් වර්ධනය විය. මෙම අංශය තුළ තේ, රබර්, පොල්, වී, එළවළු, පලතුරු සහ සුළු ආහාර හෝග සහ ධීවර යන උප අංශ සඳහා ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. කවද, පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් යටතේ ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ද වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 18.3 හා සාපේක්ෂව 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 15.2 කින් වර්ධනය විය. පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් අංශය යටතේ කල් පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම, පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය, පෞද්ගලික අධ්‍යාපන මෙන්ම ණය කාඩ්පත් ශේෂ යන උප අංශ සඳහා යොමු වූ ණය 2016 වසරේදී ඉහළ ගිය අතර, උකස් ණය අත්තිකාරම් අඛණ්ඩව අඩු වීමක් වාර්තා විය. කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි 2015 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 56.0 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව අඩු වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් වුවද 2016 වසර තුළදී සියයට 38.1 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2014 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 41.0 සහ

7.7 සංඛ්‍යා සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙහි පරිණාත කාල පිළිබඳ විශ්ලේෂණය (අ)(ආ)

අංශය	පරිණත කාලය	දෙසැම්බර් 2015		දෙසැම්බර් 2016	
		දායකත්වය (%)	වර්ධනය %	දායකත්වය (%)	වර්ධනය %
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	කෙටිකාලීන	5.9	2.1	5.5	16.5
	මැදිකාලීන	1.9	5.8	1.9	24.3
	දිගුකාලීන	1.2	50.3	1.1	7.7
කර්මාන්ත	කෙටිකාලීන	13.3	12.1	13.3	23.7
	මැදිකාලීන	10.9	21.5	10.1	13.8
	දිගුකාලීන	16.5	40.8	16.9	26.5
සේවා	කෙටිකාලීන	11.2	18.0	12.2	35.0
	මැදිකාලීන	9.2	40.8	10.6	41.3
	දිගුකාලීන	7.3	57.3	7.6	28.5
පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම්	කෙටිකාලීන	10.5	2.6	8.6	1.0
	මැදිකාලීන	6.3	27.1	5.6	10.9
	දිගුකාලීන	5.7	49.4	6.7	46.4
එකතුව	කෙටිකාලීන	40.9	9.4	39.6	19.9
	මැදිකාලීන	28.4	27.1	28.2	22.8
	දිගුකාලීන	30.7	46.4	32.2	29.9

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) මූලික කල්පිරීම පදනම් කරගනිමින් ණය වර්ගීකරණය සිදුකර ඇති අතර එය වසරකට වඩා අඩු - කෙටිකාලීන, වසර 1-5 අතර - මැදිකාලීන හා වසර පහකට වඩා වැඩි - දිගුකාලීන වශයෙන් දක්වා ඇත.

2015 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 22.7 ක සැලකිය යුතු අඩු වීම් හා සාපේක්ෂව උකස් ණය අත්තිකාරම්, 2016 වසරේදී සියයට 0.8 කින් සුළු වශයෙන් පහළ ගියේය. තවද, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය සඳහා වන පරිණත කාලසීමා අනුව සැලකීමේදී 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 9.4 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී කෙටිකාලීන ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානය වන විට වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 19.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වූ අතර, යම් පසුබෑමක් පිළිබිඹු කරමින් දිගුකාලීන ණය වර්ධනය 2015 වසරේ අවසානයේ පැවැති සියයට 46.4 හා සාපේක්ෂව 2016 වසර අවසානය වන විට සියයට 29.9 කින් වර්ධනය විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₁)

මුදල් සැපයුම පිළිබඳ පුළුල් මිනුමක් වන මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₁) 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 16.8 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර

අවසානය වන විට සියයට 15.9 ක අඩු වේගයකින් වර්ධනය විය. 2016 වසර තුළදී පෞද්ගලික අංශයට මෙන්ම, රජයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය වැඩිවීම තුළින් බැංකු අංශයෙහි සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල ඉහළ යෑම මෙම පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රසාරණයට සියයට 93.3 කින් දායක විය.

මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව, කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2015 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 16.8 හා සැසඳීමේ දී 2016 අවසානය වන විට සියයට 17.1 දක්වා ඉහළ ගියේය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2015 වසර අවසානයේ දී සියයට 19.0 කින් වර්ධනය වූ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු ප්‍රමාණය 2016 අවසානයේ දී සියයට 19.3 කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 7.7 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 10.7 ක් විය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වල 2015 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 16.0 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය

3 මූල්‍ය සමීක්ෂණය ද්‍රවශීලතාව පිළිබඳව වඩාත් පුළුල් මිනුමක් වන අතර, එයට මහ බැංකුව සතු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මෙන්ම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ද ඇතුළත් වේ.

7.8 සංඛ්‍යා සටහන

පුළුල් මුදල් (M₁) සැපයුමෙහි වත්කම් අංශය (මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)

අයිතමය	2015 අවසානයට (අ)	2016 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2015		2016	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
පුළුල් මුදල් (M₁)	5,720.3	6,630.3	822.6	16.8	910.0	15.9
තුඩුදුන් සාධක						
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-444.1	-383.2	-307.4	-224.8	61.0	13.7
මුදල් අධිකාරීන්	576.2	558.6	-111.8	-16.3	-17.6	-3.1
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-874.3	-789.8	-201.5	-29.9	84.5	9.7
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ						
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	-146.0	-152.0	5.9	3.9	-6.0	-4.1
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	6,164.4	7,013.5	1,130.0	22.4	849.0	13.8
දේශීය ණය	7,603.7	8,763.3	1,311.8	20.8	1,159.6	15.3
රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය	2,344.3	2,555.9	333.9	16.6	211.6	9.0
මුදල් අධිකාරීන්	229.9	413.0	80.3	53.6	183.1	79.6
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	1,529.6	1,559.1	243.3	18.9	29.6	1.9
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	529.2	515.7	14.4	2.8	-13.6	-2.6
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	55.6	68.1	-4.1	-6.8	12.5	22.5
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබා දුන් ණය (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු)	523.0	495.1	76.9	17.2	-27.9	-5.3
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	4,736.4	5,712.3	900.9	23.5	975.9	20.6
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	3,449.6	4,204.4	691.4	25.1	754.9	21.9
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	481.7	562.2	7.2	1.5	80.5	16.7
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	805.2	945.7	202.3	33.6	140.5	17.4
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (ඇ)	-1,439.3	-1,749.8	-181.8	-14.5	-310.6	-21.6

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික (ඇ) අනෙකුත් අයිතම වත්කම් සහ අනෙකුත් අයිතම වගකීම් අතර වෙනස මගින් ගණනය කරනු ලැබේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වර්ධනය, 2016 අවසානය වන විට සියයට 9.7 දක්වා මන්දගාමී වූ අතර, එය තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඉහළ යන පරිසරයක් තුළ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ තැන්පතු බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත ඇදී යෑමේ ප්‍රතිඵලයක් විය හැකිය.

මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව, පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2015 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 23.5 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර අවසානයේ දී සියයට 20.6 දක්වා මන්දගාමී විය. ඒ අනුව, ප්‍රධාන වශයෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ගෙන පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙහි 2015 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 900.9 ක වැඩිවීම හා සැසඳීමේ දී 2016 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 975.9 කින් ඉහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි 2015 වසරේ වූ සියයට 1.5 ක මන්දගාමී වර්ධනය හා සැලකීමේ දී 2016 වසරේ දී සියයට 16.7 ක් විය. ඒ අනුව, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 80.5 කින් ඉහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2015 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 202.3 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 140.5 කින් ඉහළ ගියේය. විශේෂයෙන්ම, ණය මත උපරිම වටිනාකම් අනුපාත පැනවීම වැනි විවික්ෂණශීලී ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දීම සහ ඉහළ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල බලපෑම හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2015 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 33.6 හා සැසඳීමේ දී 2016 වසර තුළදී සියයට 17.4 දක්වා ශීඝ්‍ර ලෙස පහළ ගියේය. මේ අතර, මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව රජයට සපයන ලද සමස්ත ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 211.6 කින් ඉහළ ගිය අතර, ඒ සඳහා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 12.5 කින් ඉහළ යෑම හේතු වූ අතර, 2016 වසර තුළදී බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 13.6 කින් අඩු විය.

7.5 අපේක්ෂිත වර්ධනයන්, අභියෝග සහ පෙරදැක්ම

මූල්‍ය පද්ධතියෙහි සංවර්ධනය සහ නවෝත්පාදනයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අනෙකුත් රටවල මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේද මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ

යාන්ත්‍රණය තුළ මුදල් සමස්ත සඳහා පැවැති ප්‍රමුඛතාව ක්‍රමානුකූලව අඩු වෙමින් පවතී. මිල ස්ථායීතාව ළඟාකර ගැනීම සඳහා 1980 වසරේ පමණ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස මුදල් සමස්ත ඉලක්කකරණය යොදා ගෙන ඇත. මෙම ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ මුදල් සමස්තවලට බලපෑම් කිරීම තුළින් මිල ස්ථායීතාව යන අවසාන අරමුණ ළඟාකර ගැනීම සිදු වූ අතර, පුළුල් මුදල් සැපයුම අතරමැදි විචල්‍යය ලෙසද, සංචිත මුදල් මෙහෙයුම් විචල්‍යය ලෙසද ක්‍රියාත්මක විය. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය අංශය සංවර්ධනය වීම හා මූල්‍ය නවෝත්පාදන යනාදිය හේතුවෙන් මුදල් ඉල්ලුම අස්ථාවර වීම, නාමික දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය හා පුළුල් මුදල් වර්ධනය අතර පරතරය පුළුල් වීම මෙන්ම උද්ධමනය හා මුදල් අතර පවතින සම්බන්ධතාව දුර්වල වීම වැනි ගැටලු හේතුවෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් තුළ මුදල් ඉලක්කකරණය සඳහා වූ වැදගත්කම අඩු වී ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව සඳහා ක්‍රමානුකූලව වෙනස්කම් හඳුන්වා දෙමින් සිටින අතර, වර්තමානයේ දී උද්ධමන ඉලක්කකරණය හා මුදල් ඉලක්කකරණය යන ප්‍රවේශ දෙකෙහිම ලක්ෂණ සහිත වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් යටතේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් සිදු කරයි. “මුදල් හා මූල්‍ය අංශය සඳහා වූ ප්‍රතිපත්ති පෙරදැක්ම” මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය කරා මැදිකාලීනව යොමු වන බව නිවේදනය කළ අතර, එවැනි රාමුවක් සඳහා අවශ්‍ය කරන තාක්ෂණික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට මහ බැංකුව කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. මේ අනුව, සාර්ව ආර්ථික ආකෘති ගොඩනැංවීම සහ පුරෝකථන හැකියා වර්ධනය කිරීම සඳහා මෙන්ම, උද්ධමන ඉලක්කකරණය සඳහා පහසුකම් සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය කරනු ලබන නෛතික වෙනස්වීම් හඳුන්වා දීම පිළිබඳව විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ කටයුතු කරමින් සිටී. රජය විසින් වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන, විශේෂයෙන්ම අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සඳහා මහ බැංකුව මත රඳා පැවැතීම අඩු කිරීම, නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයක් සඳහා උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන යටතේ මැදිකාලීන උද්ධමන ඉලක්කකරණය පිළිගැනීම ද, නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් සඳහා අනුගත වීමේ දී සහාය වනු ඇත. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් යොදා ගැනීම තීරණය පදනමකින් ආර්ථිකයේ මිල ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීමට හේතු වනු ඇති අතර,

එය ව්‍යාපාර විශ්වාසය ඉහළ නැංවීම හරහා ව්‍යාපාර කරගෙන යෑමට සුදුසු වාතාවරණයක් බිහි කිරීමට හා ඒ තුළින් ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අත්කර ගැනීමට මගපෙන්වනු ඇත.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා භාවිත කරනු ලබන තොරතුරු හා දත්තවල ගුණාත්මකභාවය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීමේ ක්‍රියාවලියක ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිරතව සිටී. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි සහාය ඇතිව ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සම්මත වාර්තාකරණ ආකෘතිවලට අනුකූලව මුදල් සහ මූල්‍ය සංඛ්‍යාත වාර්තා කිරීම 2016 වසරේ දී ආරම්භ කළේය. එමෙන්ම, 2018 වසරේ සිට වැඩිදියුණු කළ මුදල් සංඛ්‍යාත, ඊට අදාළ පැහැදිලි කිරීම් සහ විශ්ලේෂණ සහිතව එළි දැක්වීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අපේක්ෂා කරයි. ද්‍රවශීලතාව පදනම් කර ගනිමින් මූල්‍ය උපකරණ වර්ගීකරණය කිරීම සහ මුදල් සංඛ්‍යාත මගින් ආවරණය කරනු ලබන ආයතන පුළුල් කිරීම සඳහා මෙම නව ක්‍රමවේදය උපකාරී වේ. මීට අමතරව, විවිධ සමීක්ෂණ හරහා පෞද්ගලික අංශයේ අදහස් රැස් කිරීම සහ තොරතුරු නිසි කලට බෙදාහැරීම සඳහා දැනට දරනු ලබන ප්‍රයත්න, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විශ්ලේෂණ සඳහා මෙන්ම, අපේක්ෂා කළමනාකරණය සඳහා සහාය වනු ඇති අතර, එය රටේ ආර්ථික තත්ත්වය පිළිබඳව මහජනයාට මනා අවබෝධයක් ලබා දීමට උපකාරී වනු ඇත.

උද්ධමන අපේක්ෂා කෙටිකාලීන වශයෙන් කළමනාකරණය කිරීමේ දී වර්තමානයේ පවතින දේශීය සහ ගෝලීය සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත අභියෝගයක් වනු ඇත. අඛණ්ඩව වසර අටකට වැඩි කාලයක් තුළ තනි අංකයක මට්ටමේ උද්ධමනය පවත්වා ගෙන යෑමට ශ්‍රී ලංකාවට හැකියාව ලැබුණ ද, ණය ප්‍රසාරණය, විනිමය අනුපාතිකයේ හැසිරීම, බදු සංශෝධන හා සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා ආදියෙහි ඒකාබද්ධ බලපෑම හේතුවෙන් මෑතකාලීනව

උද්ධමනයේ කිසියම් ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. අධික මුදල් හා ණය ප්‍රසාරණයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කළ ද, වෙනත් සාධක වල බලපෑම හේතුවෙන් 2017 වසරේ යම්කිසි කාලයක් දක්වා උද්ධමනය අපේක්ෂිත මැදි තනි අගයක මට්ටමට වඩා ඉහළ අගයක් ගනු ඇත. අයහපත් උද්ධමන අපේක්ෂාවල පසු බලපෑම හේතුවෙන් ආර්ථිකයේ වැටුප් ඉහළ යෑම සඳහා වන පීඩනය ඉහළ යන අතර, එය උද්ධමනය තවදුරටත් ඉහළ නංවමින් විෂම වක්‍රයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක විය හැකිය. එබැවින් උද්ධමනය සම්බන්ධයෙන් මෙතෙක් සාක්ෂාත් කරගත් සාර්ථකත්වය දුර්වල කිරීමට හේතු විය හැකි උද්ධමනයෙහි තාවකාලිකව ඉහළ යෑමක් සහිත මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ මහජනතාවගේ අහිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා කළමනාකරණය කර ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

උද්ධමනය මැදි තනි අගයක දැරිය හැකි මට්ටමේ පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රයත්නය සඳහා කෙටිකාලීන, මැදිකාලීන හා දිගුකාලීන ප්‍රවේශයකින් සමන්විත සැපයුම් අංශයේ සුදුසු ප්‍රතිපත්තිවල සහාය අවශ්‍ය වේ. විශේෂයෙන්ම, අයහපත් කාලගුණික රටා හේතුවෙන් දේශීය සැපයුමේ කෙටිකාලීනව ඇතිවන අවහිරතාවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතිවන උද්ධමනය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තුළින් වළක්වා ගැනීමට නොහැකිය. බොහෝ අවස්ථාවල මෙවැනි තත්ත්වයක් තුළ උද්ධමනය පාලනය සඳහා තීරුබදු සහ සානුබල ව්‍යුහය තුළ වෙනස්කම් කිරීම හරහා මැදිහත් වීමට රජයට හැකිවේ. එසේම, දේශීය සැපයුම තිරසාර පදනමකින් වැඩි කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු වේ. සමස්ත නිෂ්පාදන සාධක වඩාත් ඵලදායීව භාවිතා කිරීම දිරිගැන්වීම සඳහා ඉල්ලුම් හා සැපයුම් යන දෙඅංශයේ ප්‍රතිපත්ති යොමු වන්නේ නම් පමණක් ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව අඛණ්ඩව පවත්වා ගත හැකි වනු ඇත.

